Burdur

HALKEVİ DERGİSİ

CİLT: 2 NİSAN-MAYIS 1940 SAYI: 15-16

İÇİNDEKİLER

İkinci İnönü zaferi nutku	*Hasan Barlas*
C. H. P. Yüksek genel sekreterliğinin Müzik hakkındaki yazıları	
Tahattur: (İlkbahar)	*Faruk Nafiz Çamlıbel*
Tarihte intiharlar	*Nimet Özlü*
Mayıs gecesi	*Enver Barlas*
Istırap çocuğu	*Abdi İlci*
Hamid'in ölmez ruhuna	*Hasan Barlas*
Burdur tarihine ait tetkikler	*Hüseyin Gülyurd*
Öğretmenin talebesine karşı şefkat ve muhabbeti	*Ferit Çamoğlu*
Ekonomi mevzulu konferans	*Fevzi Alptekin*
Burdur halk bilgisi tetkiklerinden	*Rahmi Uğur*
Burdur Nafıa baş mühendisi Beşir Tanyeri ile mülâkat	*Abdullah Aşçı*
Burdur intibalarından	*İ. Zeki Öcal*
Burdur iki yaşına girerken	*Hasan Barlas*
Düzeltme	

İstanbul — TAN Matbaası

İDARE MERKEZİ:

Burdur Halkevi

TERTİP HEYETİ:

Hasan Barlas
Nimet Özlü
Mustafa Demirsoy
Kemal Saden
Münir Pamukçuoğlu

BURDUR

HALKEVİ DERGİSİ

CİLT: 2 NİSAN-MAYIS 1940 SAYI: 15-16

Halkevleri sayın Müfettişile Evimiz idare hey'eti

İstanbul — TAN Matbaası

Ikinci İnönü zaferi nutku:

Hasan BARLAS

Sayın büyükler, sayın yurtdaşlar:

Bu saatte, şanlı tarihimizin en şerefli sayfalarından birini okumağa geldik.

Cihan tarihini karıştırın, Türk kadar büyük devletler kuran bir millet göremiyeceksiniz. İlk medenî devlet Sümerlerden tutun da, Asyada, Avrupada, kurulan beyliklerin, hanlıkların hakanlıkların hemen hepsi Türktür.

Tarih bize bir hakikati daha öğretiyor. Bir Türk devleti maziye karıştı mı, yerine, derhal bir veya birkaç Türk devleti hal ve âtiyi işliyor.

Büyük harp sonunda, Osmanlı imparatorluğu yıkılırken, Türk kuvveti medenî ve muasır bir devlet daha yaratti ki, bu, bütün cihana parmağını ısırtan Türkiye Cümhuriyetidir.

Vatandaşlar:

Biz, şimdi, bu haşmetli Türkiye cümhuriyeti kartalının anavatan yuvasına konmak için geçtiği kan ve zafer şahikalarından "İnönü,, harplerini hatırlamağa geldik.

Kalbinizi yoklayın: 19 yıl önce bugünkü coşkunluğun şahlanmasını duyacaksınız.

Bu anda kulaklarınızda çınlıyan lâhutî sada yılların asırlara, asırların ebediyete bıraktığı zaferin dalgalarıdır.

Yurtdaşlar:

Gözlerimizi, anavatanın "İnönü,, denilen bir küçük parçasının 19 yıl evvelki tablosuna çevirelim. Bir yanda topu, tüfeği, askeri az, fakat büyük Türk iman ve kahramanlığı sonsuz Mehmetcikler ve onların yarı Tanrılaşmış ebedî kumandanı İsmet İnönü; bir yanda, hayır her yanda, ruhundan başka her maddî cihetçe üstün düşmanlar...

Türkün başında bulunan padişah heyulâsı, Türkün başını düşmana vermek için sarayında düşman cesaret ve canavarlığını biliyor.

Cahillikle serhoş, düşüncesizlikle çılgın, kansızlıkla soysuz Çerkes Etem ve kardeşleri, kendi yurduna, kendi bayrağına, kendi milletine isyan etmiş ve nihayet düşmanla elele vermiş.

İstiklâl ordusu, mühim bir kısmını, Kütahyadan Gediz istikametinde onu takibe ayırmış.

Düşmanda katmerli sevinçler... Türkün azalmasından gelen sevinç, Çerkes Etemi bir casus olarak kullanmak fırsatından gelen sevinç. Bu sevinçle emin, mağrur düşman. Bursa ve Uşak cephesinden, Eskişehir ve Afyon istikametlerinde yürümeğe başlıyor.

Maksat, henüz tomurcuk halindeki Millî Hükûmete bir kara kuş gibi saldırmaktadır. İkiye bölünen, zafiyetle titremeğe başlıyan Türk cephesine bundan daha iyi baskın zamanı mı olur?

Türk, derhal, vaziyetini zaman ve hâdisata uyduruyor. Altıncı fırka ile bir süvari gurubunu Çerkes Etem ve kardeşlerine ayırıyor. Geri kalan kuvvetleri cebrî bir yürüyüşle, düşmanı karşılamak üzere İnönü ve Dumlupınar mevzilerine hareket ettiriyor.

10 Kânunusani sabahı, bugünün şerefli Cümhurreisi; o günün ve her zamanın mütevazi ve büyük kumandanı İsmet İnönü, İnönü meydan muharebesine yetişiyor.

9 kânunusani akşamından 10 kânunusaniye kadar düşmanın yaptığı müteaddit taarruzlar ve baskın püskürtülüyor. Düşman 10 - 11 kânunusani gecesi Bursa istikametinde geri çekiliyor.

Bu sırada, Dumlupınar cephesi istirahat yatağında.

Yine bu sırada, hain Etem, cebirle, Türk kuvvetlerini Kütahya garbindeki mevzilerimize saldırtıyor. Altıncı fırka, âsileri püskürtülüyor. Onlar da düşmana sığınıyorlar.

Yurtdaşlar:

Sahnesini gördüğünüz birinci İnönü zaferi ve âsi Etemin tenkili istiklâl tarihimizde bir dönüm noktasıdır. Bu zafer, millî ordunun ve millî Hükûmetin içte ve dışta itibar ve şerefini arttırdığı gibi, garp cephesinde düşmana adım attırmıyacak muntazam bir Türk kuvvetinin kurulmasına da meydan vermiştir.

Bu harbin bilânçosu şu: düşmanda 20000 tüfek, 150 ağır makineli tüfek, 50 top, 200 kılıç.

Bizde: 6000 tüfek, 50 makinalı tüfek, 28 top, 300 kılıç.

Yurttaşlar:

Birinci İnönü zaferile sarhoş olan gözlerinize ikinci İnönü harbinin tablosunu seriyorum. Aradan 2,5 ay geçmiştir.

Düşmanda büyük bir gayret.. kırılan ümidin, sönük pırıltıları dağıtan ümitsizliğin doğurduğu bir gayret.. Bursa ve şarkındaki düşman kuvvetleri artıyor. Uşak ve şarkında da bir takım korkuluklar kımıldanıyor. İzmitte bir fırka gözünü açmış. Bu fırkaya karşı bizim Kocaeli grubumuz bıyık büküyor.

Düşman Bursa ve Uşak garbından Eskişehir ve Afyon istikametine ilerliyor. Bursa, Bilecik ve Pazarköy üzerlerinden sarkan düşman 27 martta İnönü mevziinde, İsmet Paşa kumandasındaki garp cephesi kıtalarına taarruza başlıyor. Bu hücum ilkin sağ cenahımıza yayılıyor. Sonra bütün cephe taarruza başlıyor. Bu taarruz, merkez ve sol cenahta bazı kısmî gerilemelere rağmen - ki buna, hız almak için tatbik edilen hüner diyebiliriz - büyük kumandan İnönünün eşsiz idaresi ve Türkün ezelî kahramanlığı ile tardediliyor.

Acı ve kinle gözü bürünen düşman, 30 martta, beslendiği kuvvetlerle birlikte saldırıyor. Bu saldırışa, Türkün sağ cenah kahkahası cevap veriyor.

Bu sırada Ankaradan gelen taze ve dinç kuvvetlerle beslenen ve büyüyen sol cenahımız da taarruzdan hissesini alıyor.

Bütün cepheden yağan bu taarruz yağmuru, düşmanın maddî ve manevî bütün kuvvetlerini eritiyor. Düşman 31/1 nisan gecesi, mağlûbiyeti önüne alarak zaferi arkasına, İnönü cephelerine bırakıyor.

Türk, kaçan bu avı, Bursa şarkındaki mevzilere kadar soluk soluğa kovalıyor. Düşmanın belini kıran bu ikinci İnönü zaferinden sonra, büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemalle Garp cephesi kumandanı İsmet Paşa arasında teati edilen telgrafnameler, millî heyecan ve şuurun billûrlaşmış birer destanıdır.

Yurttaşlar;

Sözlerimi, değerli sair ve kıymetli Maarif Vekilimiz Hasan Âli Yücel'in "İnönü,, adlı parlak bir şiirile bitirir; hepnizi saygile selâmlarım...

AKDENİZDE BİR HATIRA

Gülmüştü ufuklar, duruldu deniz,
Güldü, gül gül oldu, kızardı beniz,
Ne rüzgârdan ses var, ne dalgadan iz,
Batan gün, doğan ay, bir de ikimiz..

Yelken şişti, kayık kaydı, yol aldı
Gözler dumanlandı engine daldı
Coşmuştuk, söyledim, söyledi, çaldı
Hafif yalpa!. dudak dudakta kaldı...

Şükrü METE

C. H. Partisi Yüksek Genel Sekreterliğinin müzik hakkındaki yazıları

Cümhuriyet Halk Partisi. Halkevlerinin musiki çalışmalarına yeni bir hız vermeye karar vermiştir. İlk olarak ele koro çalışmaları alınacaktır. Koro ve ses faaliyetini esaslı bir surette başlamak için bir (ses ve koro repertuvarı) meydana getirmek lâzım olduğuna göre Cümhuriyet halk partisi, kompozitörlerin bu neviden eserlerini; teşkil etmiş olduğu jüride tetkik ettirerek muvafık olanları, telif hakkını vererek alacaktır. Telif hakkına mukabil eserlerin Parti ve Halkevi gayeleri için bastırma, plânlara ve filime alma hakkı Partiye ait olacaktır.

İstenilen eserler şunlardır.

1 — Halk türkülerinin armonizasyonları:

Türküler iki yoldan armonize edilebilir:

A — Sade armonizasyon.

B — Tevsi'li armonizasyon..

Sade armonizasyonda türkü bir defa armonilenmekle iktifa olunur. Türkünün muhtelif güfteleri hep ayni şekilde söylenir.

Tevsi'li armonizasyonda melodinin her tekrarı yeni bir armonileme şekli arz eder. Bundan başka, bilfarz türküye bir başlangıç bir enterlüt ve bir final ilâve olunur. Veya meludi bir tam olarak alınır. Ve bunun üstünde variyasyonlar yapılır.

İstenilen şekiller şunlardır:

İki sesli türküler sade veya tevsi'li

Üç sesli türküler sade veya tevsi'li

Dört sesli türküler sade veya tevsi'li

Ses ve piyano için armonizasyonlar sade veya tevsi'li.

Koro ve piyano için armonizasyonlar sade veya tevsi'li.

Ses ve oda musikisi için armonizasyonlar sode veya tevsi'li.

Koro ve oda musikisi için armoniyonlar sade veya tevsi'li.

Ses ve orkestra için armonizasyonlar sade veya tevsi'li.

II. — Şarkılar ve marşlar piyano refakatile veya yalnız koro için olabilir. Piyanolu oldukları takdirde koro içinde tanzim edilmeleri lâzımdır.

Bunların dışında komyozitörlerin Lied gibi ses için veya koro için orijinal kompozisyonları da istenmektedir.

Eserler bir mektupla birlikte Ankarada Cümhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğine gönderilmelidir.

TAHATTUR:

(İLKBAHAR)

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL'e

Bir ilkbahar akşamı ufuklar yanıyorken,
Titrek, nemli gözlerin göğsümde sönüyordu.
Gönüller lâlezarda sevgiye kanıyorken,
Gönlüm sevda ilinden ukbaya dönüyordu.

Vuslatın müjdesini veren baharın sesi,
Benim ruhumda sonsuz bir hasret gibi çağlar,
Kalbimi dört yıl evvel öldüren son nefesi,
Her bahar akşamında diriltir yeşil dağlar.

Ey süsü, zümrüt bahar! ey güzel, dilber fasıl!
Bağrıma diş geçiren bir sızı zalim adın.
Yemyeşil gözleriyle çifte bahardı asıl,
Kucağında gülerek can veren içli kadın.

Ankara 28/4/1940

Nâzım Doğan ERMAN

TARİHTE İNTİHARLAR

Nimet ÖZLÜ

Türk tarihi baştanbaşa kahramanlıklarla dolu bir destandır.. Türk karakteri tâ eski devirlerdenberi tertemiz muhafaza edilmiştir. Bilhasa harp tarihinde gördüğümüz kahramanlıklar, her zaman göğüslerimizi kabartır. Irkımızda, yurdun şerefi uğrunda, hayatın kıymeti sıfır derecesine düşüktür. Vatan, haysiyet, millî şeref her şeyden üstündür. Bunlardan birine tecavüz vaki olursa veya birine bir leke sürülmek istenilirse ya ölüm yahut kat'î zafer vardır.

Türkler düşmana teslim olmaz. Ölürse düşman, ancak, Türk ölüsünü eline geçirebilir. Bilhassa bu hususu canlandırmak için, en eski Türk tarihinden, zamanımıza kadar geçen vakalardan birer misâl vermek mümkündür.

En eski Türk devleti Asya Hünlarıdır. Bunların tarihi Milâttan önce 23 üncü asra kadar uzanır. Çin imparatorları, Hunların önünde birçok defa esir vaziyetine düşmüşlerdir. Nihayet Çin entrikalarile Hunlar, milâdın 53 üncü yılında şimal Hunları ve cenup Hunları olarak iki kısma ayrılmışlardır. Şimaldeki, Çit-ki ismindeki bir reisin idaresinde idi. Bunlar Çin idaresine girmişlerdir. Fakat Çinlilerin cenup Hunlarile birleşmiş hücumlarına sık sık uğramışlardır. Çit-ki istiklâl uğrunda mütemadi mücadelelerden çekinmiyordu.

Yine bir defasında Çinliler tarafından hücuma uğrıyan Çit-ki, bir kal'ada muhasara altına alınmıştı. Çit-ki son okuna kadar mücadele etti. Her tarafından yaralar almıştı. Nihayet, düşmana atacak tek bir oku bile kalmamıştı. Artık teslim olmaktan başka çare yoktu. Fakat o, teslim olmadı. Düşman elinde bir esir halinde ölmektense ırkının ona verdiği asil bir karakterle kendi kendini öldürdü.

Macaristanda Kumanlar yerleşmişlerdi. Bunlar Türktü. Macaristana Moğol istilâsı olmuştu. Moğollar Macaristandan çekilip gittikten sonra Kumanları Mogol casusları telâkki ettiler. Hattâ Kumanların reisi Kuthen'in sarayının etrafını sardılar. Kuthen de kendini, şerefini en son okuna kadar evinin pencerelerinden müdafaa etti. Sonra düşmanın eline esir düşmemek için ailesini ve çocuklarını kendi elile öldürdü. En son olarak kendisini de öldürdü; esir olmadı.

1492 de Venediklilerin Karadağlılara tecavüzlerinden harp çıkmıştı. Papanın da teşvikile Fransa, İspanya, Almanya, Lehistan, Macaristan ve Ruslar hep Venediklilerin müttefiki olarak harbe iştirak etmişlerdi.

Bir deniz muharebesi esnasında, Bürak Reisin idare ettiği, yeni yaptırılan ve o zamanın en mükemmeli olan gemimiz her iki taraftan düşman sefinesile rampa edilmişti. Düşman gemilerinden Türk gemisine asker geçmiş kanlı bir harp başlamıştı. Bürak reisi kurtuluş imkânsızlığını anlayınca, idare ettiği gemiyi düşmana vermemek, esarete düşmemek ve nihayet düşmana da zarar verebilmek gayesile gemiyi yaktı. Düşmana iki misli zarar veren Bürak reis, galip olarak öldü.

İstiklâl harpleri arasında "26 ağustos 1922 Başkumandanlık,, meydan muharebesi oluyorken, düşmanı denizlere dökerek yurdu temizlerken, bir tepenin istirdat işi bir zaman geciktiğinden müteessir olan, kahraman subay Şükrü de vatanperverlik hislerinin harikulâde yüksekliğini gösterir bir hareketle intihar etmiştir.

Bu misallerde görülüyor ki, Türkün en mukaddes sevgisi vatan sevgisidir. Vatan, millî gurur, millî haysiyet bakımından üstün yaratılmış bir ırk vardır, o da Türk...

Alfrede de Musset'den

MAYIS GECESİ

Enver BARLAS

(Mecmuamızın bu nüshasında sayın okuyucularımıza sunulan (Mayis gecesi), uslûbundaki zarafet ve lirizmindeki coşgunluk itibarile Fransanın ön safta gelen tanınmış romantik şairlerinden Alfrede de Musset'nin çok sevilen bir şiiri olup meşhur (Geceler şairi) nin en duygulu ve ilhamlı gecesini teşkil eder. Bu münasebetle Fransız antolojisinde, kıymetli arkadaşım "Hayri Rüştü Akyürek'in "Bir yıldıza,, başlıklı broşüründe Mayis gecesini bulmak mümkündür. Fakat, şimdiye kadar (Mayis gecesi) nin baştan sonuna kadar bütün bir tercümesine tesadüf etmedim. Benim görüp okuduklarım yalnız (Pelikan) kısmını ihtiva ediyorlardı. Bir eksikliği kapatır ve ondan mütevellit tecessüs ve merakı tatmin edebilir düşüncesile herkesce malûm olan bu şiirin tam tercümesini veriyorum. Aradan epey zaman geçtikten sonra şairin istırabında husule gelen tehavvülü ve istırap hakkındaki felsefî mülâhazalarını göstermesi bakımından enteresan bulduğum (Birinci teşrin gecesi) nin tercümesini gelecek nüshada takdim edeceğim.

(1)

MÜZ

Şair, rübabını al ve bana bir öpücük ver. Yaban gülü tomurcuklarının açıldığı bu akşam ilkbahar doğuyor, rüzgârlar kor gibi alevleniyor.

Fecri bekliyen çobanaltatan kuşu da ilk yeşil fundalara konmağa başlıyor. Haydi şair, rübabını al ve bana bir öpücük ver!

ŞAİR

Vâdiyi iyice karanlık sardı. Bana, aşağıdaki ormanda sanki örtülü bir şekil dalgalanıyormuş gibi geldi; çayırlıktan meydana çıkıyor, ayağile çiçekli otları sıyırarak geçiyordu. Oh! bu, garip bir hülyadır ki nihayet siliniyor ve kayboluyor.

MÜZ

Şair, rübabını al! Çimenlikte gece kokulu tülleri içinde sabah rüzgârını sallıyor. Henüz bakir olan gül, ölürken sarhoş ettiği sedefli yaban arısı üzerine kıskançlıkla katlanıyor. Dinle! Herşey susuyor, sevgilini düşün. Bu akşam gurubun şuaları ıhlamurlar altına karanlık dallar arasına daha tatlı bir veda bırakıyor. Bu akşam herşey çiçek açıyor; ebedî tabiat koku, aşk ve mırıltıyla duyulur.

1 — Muse. Şairlerin ilham perisi.

2 — Sevgilin demekle kendisini kasdediyor.

ŞAİR

Kalbim neye bu kadar hızlı çarpıyor? Beni korkutan içimdeki bu çırpınış nedir? Kapımı çalan mı var? Yarı ölü lâmbamın ışıkla gözlerimi kamaştırmasındaki sebep ne? Kudretli yaradanım bütün vücudum baştan aşağı titriyor. Gelen kim? Kim beni çağırıyor

— Hiç kimse. Yapayalnızım.. Saat çalıyor; ah yalnızlık, ah zavallılık!

MÜZ

Şair, rübabını al! Bu gece Allahın damarlarında gençlik şarabı kaynıyor. Helecanlı göğsümü şehvet sıkıştırıyor..

Yakıcı rüzgârlar dudaklarıma ateş koydular. Ey tenbel çocuk! Bak bir kere, ne kadar güzelim! İlk öpüştüğümüz ânı hatırlıyor musun? Hani kanadımla dokunduğum zaman sen sapsarı kesilmiş, gözlerin yaşla dolu, kendini kollarım arasına bırakıvermiştin! O acı ıstırap dakikalarında ben seni teselli ettim. Heyhat! Çok genç olduğun halde aşktan ölüyordun. Bu akşam da sen beni teselli et; zira ümitten ölüyorum. Gün doğuncaya kadar yaşamak için yalvarmak ihtiyacındayım.

ŞAİR

Beni çağıran sen misin, ey benim zavallı Müzüm. Ey benim çiçeğim, ey benim ölmezim! Kendisinde hâlâ sevgimin yaşamakta devam ettiği biricik afif ve sadık mahlûk! Evet sensin benim kumralım; sensin benim sevgilim, benim hemşirem! Derin gecede, beni altununa garkeden robundan ta kalbime kadar şuaların kaydığını hissettiğim bu, sensin!

MÜZ

Şair, rübabını al! Evet benim, ben; senin ölmezin. Bu gece seni kederli ve sessiz gördüm; yavruları tarafından beklenen bir kuş gibi, seninle beraber ağlamak için göklerden indim.

Gel dostum, yaklaş bana. Kimsesizliğin verdiği can sıkıntısının içini kemirdiğini, kalbinde bir şeyin inlediğini biliyorum. Evet, bu dünyada çoklukla görüldüğü gibi aşk denen o saadet taslağı ve haz gölgesi seni yakaladı.

Gel, Allahın huzurunda şarkı söyleyelim. Düşüncelerinde, kaybolan zevklerinde, maziye karışan ıstıraplarında sayrayalım. Bir öpücükte meçhul bir âleme doğru yollanalım. Rasgele hayatının aksi sadalarının uyandıralım;: saadetten, zaferden, çılgınlıktan bahsedelim. İstersen rüyamızı, yahut daha iyisi karşımıza ilk ne çıkarsa onu terennüm edelim. Bize her şeyi unutturacak yerler icat edelim, ne duruyorsun işte bizbizeyiz, kâinat yalnız bizim için..

İşte yeşil İskoçya (1), esmer İtalya (2) (3) balı o kadar tatlı annem Yunanistan! İşte Argos (4), Hekatomblar (5) diyarı pteleon. Güvercinlerin lâtif ve ilâhî memleketi Messa, saçlı alnile değişip duran Pelion (6), mavi Titares, içinde koğu kuşlarının hayali titreşen sularında beyaz Camyre e beyaz Oloossone U gösteren gümüş körfez...

Söyle bana, şarkılarımız hangi altın hülyayı kucağında sallıyacak, boşaltacağımız göz yaşları nereden gelecek?

Sonra, bu sabah günün ilk ışıkları göz kapaklarına dokunduğu zaman üzerinde hafif bir ropla, yatağının baş ucuna doğru eğilmiş, leylâklar sallayan ve sana yavaşça tahayyül ettiği sevgilerden bahseden o hangi Seraphin di (7)? Ümit, keder, yahut neşeyi mi terennüm edeceğiz? Çelik taburları kana mı bulayacağız (9)? Âşıkı ipek merdivenin üzerine mi asacağız(10). Atlının köpüğünü rüzgâra mı a-

(1) İskoçya; Walter scott romanlarından sonra bundan bahsetmek moda haline gelmiştir.

(2) Burada İtalya, esmer bir İtalya dilberi halinde teşhis ettirilmiştir.

(3) Atina civarındaki (Hymette) dağının balı bir zamanlar meşhurdu. Ve Annem Yunanistan tabirile de şair Yunanistanın ilim ve güzel sanatların kaynağı oluşuna telmih ediyor...

(4) Argos: Peloponezin şimal doğusundadır.

(5) Hecatombe. Eski Yunanlılar zamanında 100 tane sığır veya boğa kesmek dini bir âdet hükmünde idi. Ptéléon: Tisalyada, Messa: Lâkonyadadır.

(6) Pélion: Tsalyada bir dağ; Titares: Tsalya nehirlerinden; Oloossonse bir Tsalya nehri; Camyre Rodos adasında bir şehir. Bütün bu kelimeler telâffuzlarındaki tannaniyet sebebile seçilmişlerdir.

(7) Séraphin: bir sınıf melâike. Burada ıstırap temsil eden melek.

(8) Eğer tasviri şiir şairin hoşuna gitmezse Müz ona mersiye şeklini teklif ediyor.

(9) Kahramanane ve dastani şiir.

(10) (Romeo ve Jülyet) e kinaye.

tacağız(11)? Yoksa, ilâhî meskenin sayısız fenerlerinde, hayatın ve ebedî aşkın mukaddes bağını gece, gündüz hangi elin yaktığını mı söyliyeceğiz? Targüme karanlık bastı, tam vakittir. Diye mi bağıracağız (13)? Denizlerin dibine inci toplamak için mi ineceğiz (14)? Acı abanos ağaçları altında keçi gütmeğe mi gideceğiz (15) Melancolie'ye göğü mü göstereceğiz?

Yoksa henüz yavrulamış ve fundalığı kendisini beklerken gözlerini dikmiş ağlayıp yalvaran ve nihayet masumane boynunu büken geyiği boğazlıyarak henüz canlı kalbini terli köpeklerine atan avcıyı sarp tepeler üzerinde takibe mi çıkacağız (17)? Arkasında uşağile âyine giden, annesinin yanında, okuyacağı duayı yarı açık dudakları üzerinde unutuveren, sütunların aksi sadasında cesur bir kavalyenin mahmuz şakırtısına kulak kabartan dalgın ve mahmur bakışlı, kırmızı yanaklı bir bakire mi tasvir edeceğiz?.

Fransanın tâ eski zamanlarının kahramanlarına, tepeden tırnağa silâhlı oldukları halde kulelerinin mazgallarına çıkmalarını ve unutulmuş zaferlerinin Troubadoure'lara öğrettiği o safiyane romansı yeniden canlandırmalarını mı söyliyeceğiz?

Yumuşak bir mersiyeyi beyazla mı giydireceğiz? Yoksa Vaterlonun adamı bize, hayatını ve ezeli gecenin murahhası bir kanat darbesile onu yeşil toprağın üzerine serip, çelik kalbi üzerinde iki elini kavuşturmadan evvel insan sürülerini doğramış olduğunu mu anlatacağız?.

Açlıkla itilmiş, hırs ve takatsizlikten dişlerini birbirine çarparak dehanın alnı üzerinde parlıyan ümidi tahkir etmek, nefsinin kirletmiş olduğu defne dalını ısırmak için gömülü olduğu nisyanın içinden çıkagelen solgun bir hicviyecinin yedi defa satılmış namını gurur ve azamet dolu hicviyelere mahsus teşhir direğine mi çiviliyeceğiz?

Al, rübabını, rübabını al, artık susamıyacağım. Kanatlarm ilkbaharn nefhasile beni kaldırıyor. Rüzgâr beni götürecek, bu toprağı terkedeceğim. Senden beklediğim bir damla göz yaşıdır. Allah beni dinliyor, tam zamanıdır.

ŞAİR

Eğer hatırladığın aşkımızla göklere yükseliyorsan ve şayet benim biricik hemşirem, dost bir dudak tarafından sunulan bir öpücük ile, gözlerimden sızan bir damla yaşa ihtiyacın varsa onları kolayca sana verebilirim. Fakat ne ümidi, ne zaferi, ne de saadeti sayrayacağım. Hattâ istirabı bile terennüm edecek halde değilim. Kalbimin söylediklerini dinlemek için ağzım susmayı muhafaza ediyor.

MÜZ

O halde sen beni, ta mezar başına kadar göz yaşlarile beslenen, kendisi için ıstırap bir damla sudan başka birşey olmıyan sonbahar rüzgârı gibi mi zannediyorsun?

Ey şair, o öpücüğü işte ben sana veriyorum. Burada kökünden koparmak istediğim ot senin işsizliğindi. Yoksa ıstırabın Allaha aittir! Gençliğinin katlanmak mecburiyetinde kaldığı keder ne olursa olsun, kara Séraphin'lerin kalbinin derinliklerinde açmış olduğu bu mukaddes yara, bırak istediği kadar genişlesin!

Hiçbir şey bizi büyük bir ıstırap kadar yüceltemez. Fakat zannetme ki ey şair, bu yüksekliğe erişmek için sesinin

(11) Nazeppa'nın koşusuna (Nugo - Byron) yahut «Lonara'nın cevelânına (Burger'in meşhur ballad) kinaye.

(12) Dinî şiir.

(13) Dramatik şiir, Sextustarqin'e kurban giden afif Lükresin hailevî macerasını kasdediyor.

(14) İlmî ve didaktik şiir.

(15) Bükolik . . . . şir.

(16) Melânkoli, romantiklerin, yegâne ilham kaynağı idi.

(17) Keza romantik mevzuu kasdediyor.

(18) Orta çağ şiri.

susması lâzımdır. Hayır, en ümitsiz olanları en güzel şarkılardır. Ben bu çeşit ölmez şarkılardan öylelerini bilirim ki sadece hıçkırıktan ibarettir. Uzun bir seyahatten yorulduğu zaman Pelikanda akşamın sisleri içinde sazlığına döner. Uzaktan onun sular üzerine çöktüğünü gören aç yavruları hemen kısmetlerini yakalayıp paylaşacakları ümidile sahil boyunca koşuşurlar, çirkin ve urlu boyunları üzerinde gagalarını sallıyarak neşe bağırışlarile babalarına doğru atılırlar. Yavaş ve düzenli adımlarla yüksekçe bir kayaya çıkarak asılı kanadı altında yavrularını koruyan bu melânkolik balıkçı göklere doğru bakışını yükseltir. Açık göğsünden kan, uzun dalgalar halinde akmaktadır beyhude yere denizlerin dibini alt üst etmiştir. Fakat umman bomboş ve kumsal ıssızdır. Yiyecek olarak ancak kalbini getirebilmiştir!

Muzlim ve sessiz, taş üzerine uzanmış, yavrularına bağırsaklarını bölüştürerek ulvî sevgisinde ıstırabını avutur; ve göğsünden akan kanlara bakarak zevk; şefkat ve haşyetten sarhoş, bu ölüm ziyafetinde iki tarafına sallanır ve yıkılır.

Fakat bazan bu ilâhi fedâkârlığın ortasında, uzun bir işkence içinde ölmekten yorularak çocuklarının kendisini canlı bırakmalarından korkar. O zaman son bir gayretle doğrulur, rüzgâra karşı kanatlarını açar vahşî bir çığlık ile kalbini kayaya çarparak gecenin boşluğuna çok hazin bir veda salıverir. Bunu işiten deniz kuşları sahili bıraktıkları gibi kaçarlar. Kumsalda gecikmiş yolcu ölümün geçtiğini duyarak kendini hüdaya emanet eder.

Şair, büyük şairler de işte böyle yaparlar. Bir zaman yaşayanları neşelendirirler. Fakat bayramlarında çekmiş oldukları beşerî ziyafetler ekseriyetle Pelikanlarınkine benzer.

Onlar, böylece aldatılmış ümitlerden, kederden, nisyandan aşkından ve felâketinden bahsettikleri zaman bu kalbi genişletecek bir konser değildir. Onların hitabeleri tıpkı kılınçlar gibi havada göz kamaştıran bir halka çizerler. Fakat bunda daima birkaç damla kan asılıdır.

— ISTIRAP ÇOCUĞU —

Gözümde, yine bir çok hayaller coştu taştı
Sevenler, sevilenler titreşerek oynaştı.
Görünce bu çiftleri ruhum da ayaklandı,
Fakat o, pek yalnızdı bir köşeye saklandı.

Düşünürüm her zaman, niçin ben pek yalnızım
Yok vücudümda aşktan başka, bir ağrım sızım!
Niçin kalbim mabutsuz, viran mabede dönmüş,
Niçin gözümde yanan ümitler şimdi sönmüş..

Evet, ben bağrı yanık ıstırap çocuğuyum;
Yıllarca evvel söndü ümidim, varım yoğum.
Ben bu dünya yüzünde sevgisiz, tek yaşarım.
Derdimden hız alarak nice dağlar aşarım.

Benim için tek ümit: sönen bir kıvılcımıdır,
Bana teselli veren yine kendi acımdır.
Bana hisse düşmemiş dünyanın neşesinden,
Istırap çekmek için yaratılmış kulum ben...

Abdi İLCİ

Hamid'in Ölmez Ruhuna

Uçtun ey koca Hâmid, altın bir yıldız gibi;
Uçtun ey koca dahi, ey ölmezin güneşi.
Göğün ayı, güneşi bugün kara bağlasın;
Sana yerler ağlasın, sana gökler ağlasın.

Mor bebek sırtlarında doğan bir bülbüldün sen;
Sonra bir kartal oldun yurdumuzda süzülen.
Elli yıl kanat gerdin vatan ufuklarına,
Adın geçmişi sildi, şanın aktı yarına.

Asırlarca uğraşıp Tanrının kutsal eli,
Dikti ebediyete bir incelik heykeli.
Uçmağın binbir rengi süzülüp bir şafaktan,
Yüreğine serildi, adı olup ta vatan.

Meleklerin ışıktan örülmüş göksel aşkı,
Yarattı gönlündeki, nurdan da güzel aşkı.
Korkarak dize geldi Tamunun şeytanları,
Kopunca hiddetinin ölüm saçan rüzgârı.

Kabirlerden aldın o inilmez derinliği,
Göklerden kopardın o uçulmaz enginliği.
Ölüye, yerin sırlı fenerini sen verdin,
Gönüllerden Tanrıya giden yolu sen serdin.

Şirimizin en ölmez tapınağıdır (Makber),
(Ölü) yü oraya nur Tanrı yaptı gönüller.
(Hacle), bu dünya ile öte dünyanın evi,
(Ruhlar) ise bu uçmak düğününün alevi.

Nereye uçtun şair, uçmağa mı, yere mi,
Göğe mi, Tanrıya mı, yoksa denizlere mi?
Nereye uçtun dâhi, bize kan ağlatarak,
Arkana bir ulusu, asırları katarak?!..

Hasan BARLAS

Burdur tarihine ait tetkiklerden

Hüseyin GÜLYURT

TAŞODA

Halkevimizin geçen ay çıkan dergisinde Burdur tarihi hakkında araştırmalara önayak olmak istediğimi arzetmiştim. Bu sahada ilk zamanlarda yazılacak olanlar her nekadar rivayetlere istinat edecekse de, ileride bu yazıları tenvir edecek bilgiye sahip olanların bize yardımlarını esirgemiyeceklerini umarak Burdur'da eski eserlerden tanılan ve herkesin nazarı dikkatini çeken Taş oda hakkında öğrendiklerimi sıralamağa cesaret ediyorum. Beni bu sahada yazılar yazmağa teşvik edenlerin ve bu yazıları sabırla okuyanların kusurlarımı hüsnü niyetime bağışlıyacaklarını ümit etmekteyim.

Taş oda Burdur'un Pazar mahallesindendir. Pazarın bulunduğu tepenin memleketi ikiye ayıran çaya nazır sathı maili üzerinde ve çaya yakın bir mahaldedir. Cephesi bu havalideki yapıların ekserisinde olduğu gibi cenuba mütevecciihtir. Bu semtin halk arasında Zincirlikapı diye anılması ve 26 yıl önce Burduru bir harabeye çeviren yer sarsıntısından sonra burada yeniden yol açılmadan evvel odanın bahçe kısmının büyüklüğü de gösteriyor ki bu oda ve taş civarı Burdurda şöhretlerini hâlâ işittiğimiz ve Burdurun büyümesinde, gelişmesinde âmil olduklarını duyduğumuz Kınalı aşireti beylerinin evlerinin toplandığı bir yerde bulunmaktadır. Vakıa asıl Kınalı aşiretinin ahfadı Paşa köprüsü civarında oturmakta iseler de; bu semtte de Kınalı aşiretine mensup şahsiyetlerin mekân kurdukları muhakkaktır.

Bu odanın mukabil cihetinde (çayın karşı yakasında) eski eserlerden sayılan bir camiin ve İnönü ilkokulunun eski binasının yerindeki medreselerin mevcudiyeti bu semtin ayrıca bir kül teşkil ettiği fikrini uyandırmaktadır.

Esasen Taş oda Kınalı aşiretinden Emin Bey tarafından yaptırılmıştır. Binanın 650 Hicrî yılında yapıldığı rivayet olunmakta ise de bu rivayeti tevsik edecek hiçbir kitâbe ve müeyyide de yoktur. Bu odanın Baki beylerin veya Hacı Ali Beyin Koca oda diye anılan ve Burdurun en eski binalarından birisi olan odadan sonra yapıldığına göre Taş odanın üç yüz senelikten fazla bir ömrü olmadığı sanılmaktadır. Çünkü Koca odanın yapılışının üç yüz senelik kadar olduğu ifade edilmektedir. Maamafih Burdurdaki 110 - 120 yaşında bulunan ihtiyarlar akıllarının erdiği uzun zamandanberi Koca odanın boş durduğunu ve Taş odanın ise yüz yıl önce sahibi bulunan Kayış oğlu tarafından ev olarak kullanıldığını söylüyorlar ve her iki eski yapının da yapılışlarına ait hiçbir şey işitmediklerini bildiryorlar.

Bu binalara ait vakfiyeler bulunup bulunmadığı da tahkik olunmuşsa da maalesef on sene kadar evvel evkaf dairesinin bulunduğu camiin yanması ile bu kıymetli vesikaların da tamamiyle yok olduğu öğrenilmiştir.

Tapudaki kaydına nazaran binanın ciheti aidiyeti şu suretle tesbit olunmaktadır:

Tapu yoklama tarihi 1306/1890

Mutasarrıfı: Kayış oğlu Ahmet ağa fevtinden evlâdı Hilmi, Sabriye, Huriye, Hatice, ve Ahmet ağa karısı Züleyha'ya intikal etmiştir.

Kayış oğlu Ahmet ağa 1843 senesinin muzika bölük ağalarından Ahmet ağadır. Binaya sahip olanların herhangi bir suretle perişan olmaları dolayısiyle Kınalı aşireti sülâlesinden Mehmet ağa tarafından satıldığı öğrenilmekte ise de tapu kaydında buna ait bir sarahat yoktur.

(Devam edecek)

Öğretmenin talebesine karşı şefkat ve muhabbeti

Ferit ÇAMOĞLU

Öğretmen ve Eğitmen, elindeki talebesini kayıtsız ve şartsız sevmeli, hattâ hiçbir tesir, hiçbir hâdise bunun üstüne çıkmamalıdır. Talebesini sevmiyen, onlara muhabbet göstermiyen kimseler ne olurlarsa olsunlar belki — büyük adam olurlar — mürebbi olamazlar. Talebesini gönülden sevmiyen mürebbiler, şüphesizdir ki sevilmiyecekler ve neticede bedbin, hırçın ve asabî olacaklardır. İyi bir mürebbi, talebenin bir arkadaşı, ağabeyisi gibi aralarına girer, hislerine iştirak eder onlarla beraberce yaşar. Bugünkü yeni mektebin biricik vasfı da bu nokta değil midir? Garbın kültür hayatında gıpta edilecek yegâne cihet; muallimin, talebenin bir rehberi ve yol göstericisi olmasıdır. Bunu söylemekle, muallim, ciddiyet ve vekarını kaybetsin demek istemiyorum. Sviyorum diye talebe kaprisleri karşısında sun'îlik gösteren mürebbi, talebeyi seviyor değil, şahsiyetsizlik yapıyor demektir. Biz, ciddiyetin haricine çıkmayan bir sevgi kasdediyoruz. (Seven mutlaka sevilir) sözü çok doğrudur. Fransızlar: (Pour être aimer, il faut aimer) sözünü yerinde söylemişlerdir. Bunun en iyi misali Pestalozi'dir. Ve yine Janpol: "Muhabbetin yapacağı şeyi, hiçbir emir temin edemez,, diyor. Felsefî bir gözle hayat ve kâinata bakarsak iki kuvvet görürüz.

A — Celâl kuvveti,

B — Cemâl kuvveti. Meselâ: İnsanlar, Alaha niçin taparlar meselesini bu zaviyeden tetkik edelim. Zamanımıza kadar olduğu gibi ya onun celâlinden, yani gazabından ve hışmından korkarlar ve yahut asrıhazır telâkkisindeki gibi cemâle âşıktırlar, yani yaptığı işlere hayran ve meftundurlar. Bu son kuvvet bugün eskisini yenmiş ve hayata, kâinata hâkim olmuştur. Kendimize bundan bir pay çıkarırsak: zorla yapılan her şey temelsizdir, tatsızdır. Bugün, biz ruhlara korku ile değil, sevgi ve muhabbet ile nüfuz edeceğiz. Ziya Gökalp'in şu kıt'ası ayni mealdedir.

Benim dinim ne ümittir ne korku,
Allahıma, sevdiğimden taparım.
Ne cennetten ne cehennemden bir şey
Beklemeden vazifemi yaparım.

Yalnız felsefe noktasından değil, hayatî misaller alarak ta sevginin zora tefevvuk ettiğini müşahhas göstermek imkânı vardır. Amerikalılar, esareti lâğvettikten sonra iki misli pamuk elde ettiler. Sebebi: esirlere bir miktar ücret vererek onları serbest çalıştırdılar; zor kullanmadılar. Daha binlerce misal bulunamaz mı?

Sevgi ve muhabbetle müteradif bir kıymet de hürmettir. Mürebbinin tatbik edeceği otorite ne kadar tabiî olursa talebe de o nisbette muallime hürmet besler. Şunu kabul etmek âzımdır ki, ferdî, ihtiyarî itaate ve inkiyada götüren vazife ve mesuliyet hissini telkin eden yolların en kısası hürmettir. Muallim hürmet kazanabilmek için hürmet etmesini bilmelidir. Talebenin kaba surette izzeti nefsini kıran, hırpalayan mürebbi, kendi izzeti nefsine karşı nasıl hürmet bekler? bugün büyük bir mevki sahibi oldukları halde kendilerine hürmet edilmiyen, bilâkis nefret edilen birçoklarını tanırız. Sebebi ise, ünvan ve memuriyetin kendilerine kazandırdığı otoriteyi keyfimayeşa kullanmak; zulüm yapmak istemelerinden, adi ihtiraslarını temine uğraşmalarından ibarettir. Hürmet; mukabil olmadıkça, doğup inkişaf edemiyen içtimaî bir histir. Başkalarına hürmeti bilmeyenler, hürmet istemekte haksızdırlar.

24-3-940 Pazar günü evimiz salonunda Ziraat bank direktörü Fevzi Alptekin tarafından verilen ekonomi mevzulu konferans

Fevzi ALPTEKİN

Sayın dinleyicilerim;

Dokumacılar kooperatifinin yıllık kongresi münasebetile toplanmış bulunuyoruz. Bu fırsattan istifade ederek sizinle millî ıktisat mevzuu üzerinde kısaca bir konuşma yapalım.

Millî iktisat mevzuu, böyle bir konferansın çerçevesine sığmayacak kadar geniştir. Fakat biz, bu mevzuun bir kısmını arzedebileceğiz.

Söyliyeceğimiz şeyleri sizlerin de bildiğine kaniim. Bununla beraber bu mevzuun beraberce bir daha tetkiki doğru olacaktır.

Arkadaşlar,

Millî iktisat, millî hudutlarımız dahilindeki ekonomik hareketleri tanzim etmek, millî sermaye kaynaklarımızı seferber ederek memleketin terakki ve inkişafına en kısa yoldan ulaşmak gayesile çalışmak ve haricin te'sirlerinden kurtularak iktisadî istiklâlimizi elde etmek demektir.

Bu tarif millî iktisadın tam ve kâmil bir tarifi sayılamaz. Fakat mevzuu toplaması itibarile şayanı kabul addedilebilir.

1 — Bu tarifi bir parça tasrih edelim. Bilirsiniz ki istihsalî servet ancak üç unsurun birleşmesile kabildir. Bunlar da tabiat, say ve sermayedir. Memleketimizde tabiat şartları çok müsaittir. O halde millî hudutlarımız dahilindeki ekonomik hareketlere iyi vecheler vererek millî servetlerimizi en müsait şekilde işletmeğe başlamak ve bunun için de en zenginlerini başa geçirmek icabeder.

2 — Bu işleri başarmak için millî sermayeye vazifeler vererek millî iktisadın, millî kalkınmanın muvaffak olmasına imkân bulmak lâzımdır.

3 — Mesaiyi yani çalışan kolları evvelâ memleketin, sonra şahsın menfaatine uygun şekilde organize etmekte millî iktisadın esaslı prensiplerindendir.

Bizde, tabiat bol ve zengindir. Nüfusumuz pek de az sayılmaz, fakat millî sermaye durumumuz yapacağımız işler karşısında kifayet etmiyebilir. Bunun için millî sermaye kaynaklarımızı bir noktaya teksif etmek pek lüzumludur.

Arkadaşlar,

Bilirsiniz ki, sermaye evvelâ bir tasarruf fikri, saniyen bir ihtira fikri mahsulüdür. Madem ki sermayenin esası tasarruftur o halde millî tasarrufu arttırarak millî sermayenin inkişaf bulmasına çalışmak lâzımdır. Bunun için de vatandaşların, tasarrufa tam manasile riayet ederek millî sermayemizin her şekilde artmasına çalışmaları icabeder.

Millî iktisat sisteminin en büyük kavaidi, memleketi iktisadî istiklâle doğru götürmesidir. Bu da yerli sanayii korumakla kabildir. Vatandaşların yerli malına rağbet etmeleri ise, meseleyi kökünden halleder.

Millî iktisat sistemimiz Cümhuriyetin mahsulüdür. Bu hususiaki muvaffakiyetli çalışmaların göz kamaştırıcı neticelerini görebilmek için nazarlarımızı bir parça gerilere çevirmemiz doğru olur.

Arkadaşlar,

On sekizinci ve on dokuzuncu asırlar bugünkü terakkiyat ve inkişafın başladığı devredir. Bilhassa 1825 den sonra buhar kuvvetinin sanayie tatbiki ve nakil vasıtalarının yer alması bu terakkiyatı hızlandırmış ve en yüksek mertebesine çıkarmıştır.

Sayın dinleyicilerim,

Garp sanayii bu şekilde ilerlerken el sanayiine dayanan memleketler makine rekabetine mağlûp olarak birer birer tasfiyeye uğrıyorlar ve günden güne birer iptidaî maddeler memleketi haline

geliyorlardı. Buna mukabil garp sanayii gün geçtikçe kuvvetleniyor ve karşısında durulmaz bir hale geliyor.Ve, birçok memleketleri tazyik ve tahakkümleri altına alıyordu. İşte bundan yüz sene evvel başlıyan bu hareketlere tedricî surette mağlûp olan memleketler yavaş yavaş ecnebî boyunduruğuna griyordu. Bu hal bizde de Cümhuriyete kadar devam etti. Bu tehlike karşısında birçok memleketler derhal uyandılar. Ve aldıkları tetbirlerle bu vaziyetten silkindiler. O zamanlar biz maalesef bunu da yapamamıştık. Zira başımızda kapitülâsyon belâsı vardı.

Kapitülâsyonlar, padişahların bol keseden ihsan eyledikleri imtiyazlardır ki bunlar ilk zamanlar zamansız telâkki edilmişken yavaş, yavaş memleketi her sahada bağlamış ve kanını kurutmuştur.

Kapitülâsyonların verdiği imtiyazlardan meselâ gümrük tarifelerinde bir değişiklik yapmamak meselesi memleketimizi iktisaden harice muhtaç ve mahkûm bir hale getirmeğe kâfi geliyordu. Çünkü bir sınai teşebbüse girişildi mi ecnebî fabrikaları hemen rekabete başlıyor ve hattâ o müesseseyi mahvetmek için birkaç sene zararına bile olsa mal satmağa devam ediyor, iflâs ettirdikten sonra da serbest çalışmak fırsatını ele geçiriyordu.

Bu suretle kapitülâsyonlar millî sanayiin kurulmasına engel oluyor. Ve memleketler yıldan yıla fakirleşerek haricin tazyik ve tesirleri altında kalıyordu. Bugün zengin memleketler arasında olamamaklığımızın hakikî amilleri ve sebebleri işte bundan yüz sene evvel garpta başlıyan iktisadî inkılâbın temposuna ayak uydurmamamızdır.

Arkadaşlar,

Çok eskidenberi Türkler kendi ihtiyaçlarını daima kendileri düşünmüşler ve temin etmişlerdir. Tarihî eserler tetkik edilecek olursa eski milletler içerisinde en medenî ve en muvaffakiyetlisi Türklerdir. Sanayi Türklerde binlerce yıllık bir tarihe maliktir. Eski Türklerin sanat işlerile sıhhatle alâkadar oldukları ve bu maksatla sanatları teşkilâtlandırdıkları bugün tamamen sabit olmuştur. Selçukîler zamanındaki (Ahîler) sanayiin terakkisi için yapılmış esnaf teşkilâtından başka birşey değildir.

Bilâhare Osman oğulları ahîler teşkilâtını ele alarak islâh etmişler ve esnaf loncaları kurulmuştur. Bunlar, memleketteki bütün sanatkârları etrafına toplıyarak millî sanayii yaşatmışlardır.

Millî iktisadiyatımızda büyük rolü olan millî sanayiimizin eskiden bu kadar sağlam esaslara dayandığı halde Osmanlı idaresinin zafa ve inhitata doğru yürümesi bu gibi müesseselere te'sir etmekten hali kalmamıştır. Tam bu sıralarda başlıyan Avrupadaki sanayi inkılâbı ise de esnaf teşkilâtının iflâsını mucip olmuştur. Millî sanayiin yıkılması ile hâsıl olan gerilemeler istiklâlimizin elden gitmesine sebep olmuştur. Halbuki bir milletin hakikî istiklâlini tehdit eden anasırın en kuvvetlisi ekonomik meselelerdir.

Bu alanda muvaffak olamıyan milletler ergeç haricin boyunduruğuna girecek demektir.

Sayın dinleyicilerim,

Avrupada buharın ve makinanın sanayie tatbiki ile başlıyan geniş istihsalât devri, Osmanlı saltanatının sarsılmasında ve yıkılmasında en büyük âmillerden birisi olmuştur.

Ne tanzimatın nazarî çalışmaları, ne meşrutiyetin olgunlaşmamış faaliyeti bu dertlere çare bulamamıştır. Bu iki devrede haricî ticaretimizde kapitülâsyonlar hakim olduğu için yine açık pazar hali devam eylediği görülür.

Arkadaşlar,

Bu mevzuda olgunluğu ve muvaffakiyetli çalışmayı Cümhuriyete borçluyuz. Cümhuriyet, bu mevkiini, Lozanda temin ettiği tam ve kâmil bir istiklâl sayesinde elde etmiştir. Cümhuriyet devrinde ele alınan millî iktisat ve tasarruf mevzuları bir proğram altında teşkilâtlandırılmıştır. 1929 yılındanberi millî iktisat ve tasarruf cemiyeti namile kurulan bir teşekkül sırf bu alanda vazife almış bulunuyor.

Sayın dinleyicilerim,

Cümhuriyet devrinde iktisadî istiklâl şiarı, halk arasında, yeni bir ahlâk, yeni bir telâkki, yeni bir ideal ve yeni bir cidal mevzuu olarak ele alınmıştır. Bu başlangıcı müteakip bütün vatandaşların âdeta müsabaka edercesinde millî iktisat meselelerine dört elle sarıldığı görülüyor. Bidayette müşkil gibi görünen bu mevzular, Türk azmi ve Türk feragatkârlığı ve fedakârlığı karşısında tam bir muvaffakiyet ve zaferle neticelenmiştir.

Arkadaşlar,

Bu zafer, Millî Şefimizin Lozanda imzaladığı sulhün memleketi tam bir istiklâle kavuşturması sayesinde elde edilmiştir. İmtiyazlar kalkmış, iktisadiyatımız tehditlerden kurtulmuş ve iktisadî istiklâl bu şekilde temin edilmiştir.

Filhakika Lozan sulhunu müteakip memleketimizde yerli sanayi tekrar hareket geçiyor. Halk yerli malı kullanmağa ehemmiyet verdikçe, millî sanayi inkişafı hızlanıyor. Ve fabrikaların, imalâthanelerin, el tezgâhlarının adetleri her gün artarken millî servetimiz de artıyor. Ve, iktisadiyatımız bugünkü yüksek mevkie yükseliyor.

Kayseri	fabrikası	: 33000
Nazilli basma	,,	: 29000
Ereğli bez	,,	: 15300
Adana, Malatya	,,	: 15000
Bakırköy	,,	: 10000
Malatya bez ve ipek	,,	: 17000

Arkadaşlar;

Bütün bu eserler Cümhuriyet devrinin mahsulleridir. Bu da millî iktisat siyasetini gütmek sayesinde elde edilmiştir.

O halde bu üstün ve muvaffakiyetli çalışmaları daha ileri götürmek ve bundan sonra daha dikkatli bir şekilde millî iktisadiyatımızı korumak için, evvelâ, her şeyden evvel yerli malı kullanacağız...

Arkadaşlar, Yerli malı kullanacağız diyip geçmiyelim. Bizden kimlerin ekmek yediğini bir düşünelim. Kazancımızı lüzumsuz yerlere sarf ve israf etmiyerek bir bankada biriktirmeliyiz.

Şu izahatı verdikten sonra herkesin hatırına bir sual gelebilir. Pekâlâ, Millî iktisat prensipleri başlıyalıdan beri ne kazandık?

Hemen arzetmek isterim ki bu babdaki yükselişi saymak ve anlatmak imkânsızdır. Ben yalnız birkaçından bahsederek diğerlerini yüksek takdirizine bırakacağım.

Cümhuriyet devrinde yalnız 400 milyon lira demiryollarına yatırdık. 200 milyon lira millî bankalara sermaye koyduk. 100 milyon lira bankalardaki tasarruf hesaplarına yatırdık. Bunlardan başka mevcut fabrikaların sınaî ve ticarî müesseselerin sigorta müesseselerinin ve kooperatiflerin mevcudiyetleri milyonlarca liraya baliğ olan birer kudret taşımaktadırlar.

Millî iktisat siyasetimize dayanarak kurulan müesseseleri saymak uzun ve yorucu izahata bağlıdır. Ben, müsaadenizle yalnız pamuklar, bez ve iplik üzerine çalışan fabrikalarımızdan mühimlerini söylemekle iktifa edeceğim. Çünkü Burdurda iplik ve bez mevzuu iyi kapanmıştır.

4500	5.500.000	5.000.000	bez
2400	206.000	1.800.000	,,
1500	1500.000	1200.000	,,
700	1500.000	1440.000	,,
700	1400000	1000.000	,,
1200	2000.000	1800.000	,,

Arkadaşlar, Diğer memleketlerde her kesin az, çok bankalarda tasarruf hesabı olduğunu işitiyoruz. Bu para ailenin istikbali demektir. Gerçi bizde de bu hareket başlamıştır. Fakat henüz yenidir, adedi memleket nüfusuna göre azdır. Halbuki ayda (1) lira artırarak bankaya yatırmak herkes için mümkündür. Bir senede 12 lira sı toplanır. 20 sene sonra küçük görülmiyecek bir paranın toplandığı görülür. Size bu hususta bazı rakamlar ver-

meyi faydalı buluyorum. Yüzde 3,5 faizli bir hesaba tasarruf parası olarak ayda 5 lira yatırıldığı takdirde 10 sene sonra 717 lirası, 15 sene sonra 1180 lirası, 20 sene sonra 1729 lirası; Ayda 5 lira yatırdığı takdirde 10 sene sonra 1434 lirası, 15 sene sonra 2360 lirası, 20 sene sonra 3458 lirası toplanır.

Şu izahat dahi gösteriyor ki bugün için arttırılması kabil olan küçük paralar seneler geçtikten sonra bir aile için küçük görülmeyecek miktarlara baliğ oluyor. İşte atalarımızın, damlaya damlaya göl olur, sözü de bunu ifade etmiyor mu?

Her vatandaşın bankalarda bir tasarruf hesabı bulunması millî iktisadiyatımız için bir amaçtır. Fakat hiç olmazsa her ailenin bir tasarruf hesabı bulunmasını temine çalışalım. Bunu yapabilmek için, müşkül bir anda bulunan bir kimse bankadaki tasarruf hesabının ne büyük bir yardımcı olduğunu tasavvur etmek kâfidir.

ARKADAŞLAR, Para kazanırken arttırılır. Halbuki hastalık ve ihtiyarlık anlarında başkalarından ne kadar yardım görebilirsiniz. Çalışamıyacak zamanlarınızı daima hatırlayarak ona göre şimdiden hazırlıklı olmak gereklidir.

Şu sözlerden sonra hatıra bir şey gelir. Para arttırmak ve bankaya yatırmak istiyoruz, fakat şartları ve usulleri nedir diye bir sual sorulabilir. Millî bankalara müracaat ettiğiniz zaman size bu hususta etraflı malûmat verirler. Bununla beraber ben burada kısaca arzı malûmat etmeyi faydalı buluyorum. Millî bankalar tasarruf paralarını 4 şekilde kabul ediyorlar.

1 — Kumbaralı tasarruf tevdiatı: Her vakit verilip alınabilir. İlk yatırılacak para bir ve iki lira olabilir.

2 — Vadesiz tasarruf tevdiatı: Her zaman verilip alınabilir. İlk tevdiat beş lira olması lâzımdır.

3 — İhbarlı tasarruf tevdiatı: Bu nevi tevdiatta muayyen bir ihbar müddeti kabul edilir. Her vakit yatırılmasına mukabil çekilmesi ihbar müddetinin dolmasına bağlıdır. Beş liradan aşağı olamaz.

4 — Vadeli tasarruf tevdiatı: Her zaman yatırılabilir. Çekilmesi vadenin hitamına bağlıdır. Bu şekilde her tevdiatın asgarî yüz lira olması icabeder. Gerek ihbarlı ve gerek vadeli tasarruf hesaplarının faizleri kumbaralı ve ihbarlı hesaplarının faizlerinden daha fazladır. Buna mukabil ihbarsız ve kumbaralı hesaplar için de keşideler tertip edilmiş ve çekilen kurada kazananlara ikramiyeler verilmektedir.

Kuraya girebilmek için bankaya en az elli lira yatırılmış bulunmalıdır. Keşideler yılda dört defa yapılır. Kurada kazananlara yılda 24 bin lira ikramiye olarak tevzi olunur. Bir yıl zarfında hesabından hiç para çekmiyenin ikramiyeleri yüzde 20 fazlasile ödenir.

ARKADAŞLAR, Şimdiye kadar anlattıklarımdan şu neticeyi çıkarmak mümkündür.

1 — Her şeye rağmen yerli malı kullanacağız.

2 — İstihsalimizi düşünerek kazancımızdan bir kısmını arttıracağız. Ve millî bir bankaya yatıracağız. Bu iki esas millî iktisadın temelidir. Bunları azamî bir gayret ve titizlikle tatbik etmeliyiz.

SAYIN DİNLEYİCİLERİM! Sizler gibi kolunun kuvvetine dayanan vatandaşların refahı, birlikte çalışmak sayesinde daha çabuk elde edilir. Birlikte çalışmanın en muvaffakiyetlisi kooperatif sistemidir. Kooperatifler millî iktisat mevzuumuzdan büyük vazifeler almış teşekküllerdir. Sizler de bunu takdir etmişsiniz. Kurduğumuz Burdur dokumacılar yapış ve satış kooperatifi ortaklarının istikbal ve refahı için atılmış en doğru bir adımdır. Bu teşekkül etrafında toplananları takdir ve tebrik eder, hepinize başarılar dilerim...

Burdur halk bilgisi tetkiklerinden

Rahmi UĞUR

— ZİYAFET VE YÜZÜK OYUNU —

Burdurun son zamanlara kadar devam edegelen eski âdetlerinden ve içtimaî hayatından olan "ziyafet,, (1) lerinden ve bu ziyafetlerde başlıca heyecanla oynanan (yüzük oyunlarından) bahsedeceğim.

Eskiden, Burdurda ihtiyacı karşılayacak kadar kahvehane, sinema, tiyatro vesair umumî toplantı yerleri yoktu. Gençler gündüz akşama kadar çalışırlar, geceleri ekseriyetle evden dışarı çıkmazlardı. Yaz gecelerinin kısa olması erkenden yatılmasını zarurî kılmakta idi ise de; kış gecelerinin bilâkis çok uzun olması, erken yatılmasına bittabi imkân vermediğinden delikanlılar (ziyafet, tabir edilen haftalık toplantılarını yapar,lar, hiç olmazsa haftanın bir gecesini arkadaşlariyle birlikte neş'e içinde geçirmeğe fırsat bulurlardı. Bu toplantıların bu gibi zaruretler karşısında meydana getirilmiş olduğu anlaşılıyor.

ZİYAFETİN KURULMASI:

Delikanlılar birbirlerile konuşarak aralarında ziyafet yapılmasını isterler. Kararlaştırdıkları bir gece arkadaşlarından birinin evinde toplanırlar. Ve, daha içlerine alınmasını icap eden yakından tanıdıkları arkadaşlarını da bu toplantıya çağırırlar, konuşurlar. Ziyafetin haftanın hangi gününde ve yemeklerin nelerden ibaret olacağını kararlaştırırlar. Yemekler, ekseriyetle, çorba, kuzu çekmesi, yaprak sarması, peynirli suböreği baklava ve bulgur pilâvından ibarettir.

Bütün kış devam eden ziyafet müddetince bu yemeklerden ne eksik ve ne de artık yapılır. Birini eksik yapan veya başka bir yemek ilâve edenler "yolsuz,, olurlar (2).

Bundan sonra, aralarında seçim yaparak, içlerinden az çok sözü tutulur, idare etmesini bilir bir arkadaşı kendilerine (sağ erbaşı) intihap ederler. Sağ erbaşı, meclisin reisidir. Aralarından bir de (sol erbaşı) seçerler bu da reis muavini vazifesini görür. Bu iki erbaş kendilerine birer (Erbaşı yamağı) seçerler; bunlara (sağ ve sol erbaşı yamağı) adı verilir. Bunlar erbaşlara yardımcıdır. Ve erbaşların gelemediği günlerde yamaklar vekâlet ederler. Ziyafete dahil olan arkadaşların 10, 12, 14 veya 16 kişi gibi çift olması şarttır. İntihap işi neticelendikten sonra geriye kalan 8 veya 10 kişi de kendi dengi ile kur'a çekerek sağ ve sol taraftan olurlar. Toplantılarda eski evlerde daima bulunan ocaklar merkez ittihaz olunur. Sedirlerin sağ tarafına, sağ taraftan olanlar ve diğer tarafa da sol taraftan olanlar otururlar. Bütün kış ziyafetin devamı müddetince, herkesin yeri bellidir.

Bu seçimlerden başka fakirce ve gözü açık olan birisini de kendilerine çavuş tayin ederler, ve bunu işlerine alırlar. Çavuşun vazifesi; oyunlarda hakemlik etmek ve meclistekilerin tavır ve hareketlerini kontrol ederek bir eksiklik yapan olursa erbaşına haber vermektir. Çavuş, diğerleri gibi ziyafet yapmağa mecbur değildir.

Ziyafette arkadaşların riayet edecekleri noktalar:

Hiçbir arkadaş içkili olduğu halde ziyafete gelemez. Ara, sıra içki kullananlar olsa bile ziyafet günü katiyen içmezler. Çok az ve belli belirsiz içenler olsa dahi cezaya tabi tutulurlar. Birinci ihtar edilerek para cezası alınır, tekrar ederse cemiyetten çıkarılır, sarhoşluğu itiyat eden ve meclise içgili gelenleri başka kimseler de kendi ziyafetlerine almazlar.

Bundan başka ziyafette oturup kalkmada, yemek yemekte, söz söylemede bir takım usullere riayet edilmek mecburiyeti vardır.

(1) Burdur merkezinde ziyafet ve köylerde ise yârenlik ve gezek derler.

(2) Lolsuz aykırı hareket eden demektir.

Meselâ: Ziyafete akşam ezanından yarım saat evvel ve toplu olarak gelinir. Makul mazereti olmadan tam zamanında gelemiyenler cezalandırılır.

Yemek sofrasınpa oturulduğunda yemeğe ilk evvelâ erbaşı başlar. Yemekten de yine erbaşı herkesten evvel kalkar. Yemek neş'e ve iştiha ile yenir. Yemeği müteakip kahveler içildikten sonra erbaşının oturuşuna dikkat edilir. Meclise dahil ziyafet arkadaşları erbaşının oturduğu şekilde oturmağa mecburdur. Bundan hariç harekette bulunanlar ceza görürler. Bütün arkadaşlar bu gibi kayıtlara tedbirlere aykırı harekette bulunmamakla beraber konuşma sırasında, oyun esnasında ağızdan terbiye dışında söz çıkaranlar (yolsuz) sayılırlar ve ceza görürler.

Cezalar:

Ceza üç türlüdür. Ziyafetin kuruluşunda kararlaştırılan hususata riayet etmeyenlerden hafif cezalı olanlar Erbaşı tarafından meclis müvacehesinde ihtar edilmekle beraber kendisinden ayrıca para cezası da alınır.

Cezası biraz daha orta olanlar hem ihtar edilir, hem de "yolsuzsun, yoluna yat,, denir. Cezalı arkadaş mutat ziyafet günlerinden başka bir günde ayrıca bir ziyafet tertip ederek yoluna yatar ve arkadaşlarını memnun eder.

Bütün ziyafet müddetince alınan para cezaları ya erbaşında veyahut çavuşta birikir. Ceza paraları epeyce yekûn tutar. Bu para ile (Hidrellez (4) günü bahçelerde toplanarak kuzu dolmaları, baklavalar hazırlatırlar; ziyafet arkadaşları içkili, mükellef bir âlem yaparlar.

Hiç unutmam, çok küçüktüm; bir gün bizim evde sabahtan bir telâş başladı. Komşu kadınları toplandılar. Bir taraftan mutfakta yemekler pişiyor, yufkalar açılıyor, siniler hazırlanıyordu; bir taraftan da evimizin büyük odası temizleniyor, sedirlere minderler atılıyordu. Bütün aile, efradı komşular da dahil olduğu halde, akşamı sabırsızlıkla bekliyorduk. Bütün bu hazırlıklar gece yapılacak âbeyimin ziyafeti içindi.

İkindiye doğru âğabeyimle beraber üç kişi geldi. "Çalgcılar geldi,, dediler. Gelenlerin ellerinde keman, ut, def vardı. Hazırlanan misafir odasına girmediler; diğer küçük bir odaya geçtiler. Gelenlerin üçü de Türk değildi. Kıyafetlerinde bir değişiklik yoktu. Çalgıyı islâmlar çalmaz yalnız Rum ve Ermeniler bu işle uğraşıyorlardı. Ut, keman, kılârnet ve daha bunun gibi çalgılar çalmak çok günah sayılırdı. Keman veya ut çalmak istiyen Türklere - yarın ahrette ateşten çalgıyı eline verecekler ve cayır cayır yanacaksın derlerdi. Biz Türklerin yegâne çalgısı bağlama, cura, bozuk gibi perdeli sazlarla def, zilli maşa ve darbukadan ibaretti. Köy düğünlerinde çingeneler davul ve zurna çalarak (5) şehirde hal ve vakti iyi olanların düşünlerinde Rum ve Ermenilerin çaldıkları keman, ut, kılârnet ve deften mürekkep saz heyetleri icrayi ahenk ederdi. Kadınları da, defci tabir edilen çengi kadınlar, millî türküler söyleyerek, genç kızları oynatarak eğlendirirlerdi. Düğün, mahalle kadınlarını tamamen bir hafta eğlendirirdi. İşte Âbeyimin ziyafetinde de hiristiyan çalgıcılar çalacaklardı.

Onlar, ziyafet arkadaşları gelmezden evvel çekilmiş oldukları odada rakı içiyorlardı. Vakit akşam ezanı oldu. Kapımızın önünde bir gürültü koptu. Bütün misafirler, başta erbaşı olduğu halde, geldiler; misafir odasına çekildiler. Sofra kuruldu, yemeğe başlandı. Erbaşının "Buyurun arkadaşlar!,, sözü üzerine çorbadan başlandı. İlk yemekten sonuna kadar ilk defa erbaşı başlıyor ve tabaklar onun işareti üzerine kaldırılıyordu. Misafirlerin hepsi çok neşeli ve iştihali idi. Nihayet baklava sinsi geldi. Herkes yanındaki arkadaşına baklava ikram ediyor ve aldığı baklava dişini arkadaşına uzatarak: "Haydi arkdadaş!,, diyor, o da yuvada

(4) Hızırilyas.

(5) Köy düğünlerinde elân davul zurna çalınır.

yem bekleyen yavru kuş gibi ağzını açıyordu.

—Hacca..a.. Dudu... culla, cak cakkk.. Ve, baklava lokması da ağzına tıkılıyordu. Yemek sonuna kadar kahkahalar devam etti. Bütün misafirler iyi bir iştiha ile yemeği bitirdiler. Sofra kaldırıldı. Eller yıkandı. Kahveler içildi. Tabaklar içindeki ayınga tütünlerinden herkes cigara sarıyor ve tüttürüyordu. Odanın içi duman içinde kaldı. Erbaşı âbeyime işaret ederek çalgıcıların gelmesini emretti ve meclise hitaben:

— Güzel oturalım arkadaşlar!

Diyerek odanın ocağı yanındaki sağ baş sedire bağdaş kurup oturdu. Karşıki sedire de sol erbaşı oturdu. Sağ taraftan olanlar, sağ erbaşı yamağı ve onu takiben yaşta büyük olanlardan küçüğüne kadar, sıraya dizildiler. Sol taraf ta herkes eşinin karşısında olmak üzere yerini aldı. Bu sırada üç kişilik saz heyeti de gelmiş, odanın bir köşesinde sandalyalara oturmuş bulunuyordu.

Saz faslı başladı. Çalgıcılar şarkı söyleyip çalışıyorlar, ziyafet arkadaşlarından sesi iyi olanlar millî havalar, yerli türküler söylüyorlardı. Saz, bir saat kadar devam etti. Biraz sonra, erbaşının işareti üzerine, zeybek havaları çalınmağa başlandı. Çavuş tayin edilmiş olan arkadaş da zilli maşa ile tempo tutuyoru.

Erbaş ev sahibi olan Âbeyime:

— Çek bakalım sağ taraftan! emrini verdi. Sağ taraftan, en aşağıda oturandan millî oyunlara başlandı. Her oynıyan, oyunu bitirdikten sonra kendi üstünde oturanı elinden tutarak kaldırıyor, ve oturuyordu. Oyunu iyi binlenler üç çeşit oyun oynuyor, az bilenlere bir oyundan fazla oynatmıyorlardı.

Bu suretle ziyafete dahil misafirlerin hepsi, bilâ istisna, millî zeybek oyunları oynadılar.

Parmakları çatlıyor, dizleri yere vuruyor, havada sallanan efe edası yürekleri hoplatıyordu. İyi zeybek oynıyanlar, biçimine getirip, tempoyu bozmadan, arkadaşlarından sevdiğinin göğsüne tekme vuruyordu, tekmeyi yiyen:

— Yaşaaaa!!!....

bağırışı ile mukabele ediliyordu. Zeybek oyunu bitmiş, "Yüzük oyunu da büyük bir zevkle oynanmıştı. Geç vakit dağılan bu küçük hatıradan sonra bahsimize gelelim.

Yüzük oyunu:

Yüzük; kadınlar arasında, bir tepsi üstünde on bir adet kahve fincanına; erkekler arasında da on bir adet peşkir mendil, veya çorap gibi eşyalara saklanmak suretile oynanır. Alâka ile oynanan ve heyecanlı olanı eşyaya saklanan yüzük oyunudur.

Ziyafetlerde, evvelden kararlaştırılmış olduğu şekilde, ya elli bir, veyahut, yüz bir sayıda çıkmak üzere oynanır.

Erbaşının emri üzerine ortaya on bir adet peşkir getirilir. Avuca alındığı zaman kabarıklık ve şişkinlik vermiyecek kadar ince bir yüzük erbaşına verilir. Erbaşı, bir peşkirin iki ucundan birisine yüzüğü takar. Ve, bütün peşkri iki avucu arasına alarak yalnız iki müsavi ucu hariç bırakır. Bu iş kimseye sezdirilmeden yapılır. Erbaşı, peşkirin iki ucunu sol erbaşına uzatır. Sol erbaşı da, peşkirin iki ucundan birisini tutar. Tuttuğu uçta yüzük çıkarsa oyunu o tarafın alt kısmından; boş çıkarsa sağ erbaşı tarafının alt kısmından başlanır.

Elli bir veya yüz bir sayı kazanılıncıya kadar yüzük, oyundan çıkanın karşı taraftaki eşine verilir. Ve böylece bir sağdan bir soldan olmak üzere oyuna devam olunur.

Saklıyan, yüzüğü sağ avucuna alır, karşı tarafın önünde diz üstü oturur. On bir adet peşkiri iki dizi arasına koyar. Sol elile bir peşkir alarak yüzüklü eline dolar. Sonra yere yaparak elini çeker. Yüzüğün elinde olup olmadığını sezdirmemek için peşkirden çıkardığı elini iki dizi arasına saklar. Ayni şekilde bütün peşkirleri sıralar.

Devamı 23 üncü sayfada

Burdur Nafıa Baş Mühendisi Beşir Tanyeri ile mülâkat

Abdullah AŞÇI

Nafia mühendisimiz Beşir Tanyerinden "Burdur mecmuası,, namına bir röportaj rica için kendisine gittiğim zaman bulamadım. Sayın valimiz Sadri Aka ile inşaatı bitmek üzere olan hastahaneye gittiklerini söylediler. Yarım saatlik bir beklemeden sonra odasına girdim. Kendimi tanıttım.

— Sizinle, dergimiz için, bir konuşma mümkün mü dedim?

— Niçin mümkün olmasın, buyurun, dedi.

İlk sualimi sordum.

— Burdur nafiasile komşu vilâyet nafialarının mukayesesi

— Burdur'un mülhakatı ufak olduğu için yolları da o nisbette azdır. Binaenaleyh birkaç sene zarfında mevcut yollarını muntazam şose haline koyabilir, ve koymuştur da.. Halbuki ekseri vilâyetlerimizin, mülhakat itibarile büyük olduğu için, komşu vilâyetlerine ve kazalarına giden yollarını tamamlıyabilmeleri pek çok zamana ve külliyetli miktarda paraya bağlıdır. Meselâ, komşumuz Antalyanın, kazalarına ve yanndaki vilâyetlere yol yapması için zaman ve milyonlara baliğ olan para lâzımdır.

İkinci süalimi sormaya hazırlanmıştım ki,

— Bir iki dakika müsaade ederseniz vali ile bunun hakkında biraz konuşayım dedi, hüviyet varakamı aldı. Odadan çıktı. Ben, hüküm bekleyen bir suçlu vaziyetine girmiştim. Nasıl korkmayayım; eğer sayın valimiz menfi bir cevap verirse memleketimiz için çok faydalı sandığım bilgilerden ben ve okuyucularım mahrum kalacaklardı. Neyse, biraz sonra Nafia baş mühendisimiz geldi. "Sizi bekliyorum,, dedi.

— Burdurun komşu vilâyetlerle kazalarına giden yollar ne vaziyettedir?

— Yollarımız umumiyetle muntazam ve iyidir. Yaz, kış vesaiti nakliyenin hiçbir engele rastlamaksızın geçmesi ve münakalâtı temin etmesi için azamî derecede gayret sarfedilmektedir. Ayni zamanda yollarımızın tamiri hiçbir vakit ihmal edilmemektedir.

— Burdur nafiasının Cümhuriyetten evvelki ve sonraki vaziyeti?

— Cümhuriyetten evvelki teşkilâtı, yolları iki kısma ayırmıştı.

1 — Devlet yolları. Devletçe askerî, iktisadî ehemmiyeti haiz olan bu yollar umumî bütçeden yapılırdı meselâ:

Antalya — Burudur — Afyon yolu cümhuriyetten evvel yapılmıştır.

2 — Vilâyet yolları. Vilâyetten sancaklarına giden yallara denirdi. Bilfarz Burdur — Tefenni yolu (Burdur o zaman sâncak şeklinde idi). Konya vilâyetile Burdur arası mühim bir yol telâkki edilmiyebilirdi. Cümhuriyetten sonra sancak teşkilâtları lâğvedilerek sancaklar da vilâyet olduğu için 1927 senesinde yollar da devlet ve vilâyet yolu şeklinden kurtularak her ikisi de vilâyetlere mal edildi. Her vilâyet kendisi için mühim gördüğü yolu derhal yapabilmektedir. Onun için Tefenni yolu Konya vilâyetince mühim görülmediği halde Burdur için ehemmiyetlidir. Bundan maada Cümhuriyetten evvel ve hattâ Cümhuriyetin Onuncu yılına kadar devlet bina işleri hiçbir teşkilâtın kontrolü altında yapılmazdı. Her daire kendisine lâzım olan binayı bir kolayını bulup yaptırırdı. Dolayısile birçok çürük binalar gayri fenni ve gayri sıhhî binalar yapılmıştır. Bunlar, tabiatile çok pahalıya maledilmiştir. 1934 senesinden sonra devletin ve vilâyetlerin tamir ve inşa edecekleri bina işleri de Nafiaların vazifesi meyanına girmiştir. Bu suretle her yıl milyonlarca masrafa baliğ olan yapı

işleri de nizam ve intizam içine konulmuştur. Bu gibi faydalı kanunların Burdurun imar ve inkişafına büyük bir yardımı olacağı muhakkaktır.

Sayın muhatabımın üçüncü suale verdiği cevabın bir an evvel bitmesini arzu ediyordum. Zira kolum fazlaca yorulmuştu. Kendilerine söyledim. "Biraz istirahat edelim,, dedi. Bir sigara yaktım. Bay Beşir Tanyeri bu sırada mecmuamızı tetkik etmek fırsatını buldu. Dört, beş dakika fasıladan sonra gene sualleri-mi sormağa başladım.

— Yeni projeleriniz var mıdır?

— Vardır. Burdur — Antalya yolunda bazı bozuk aksamın ıslahı için 25000 liralık işimiz eksiltmeye konulacak. 3 haziran 1940 da ihale edilecektir. Burdur — Tefenni yolunda 9000 liralık tamirat yapılmaktadır. Ayrıca 10.000 liralık bir ihale çıkarılacaktır. Bucakta hükûmet konağı yapılacaktır. Burdurda bir "Adliye sarayı,, yapılması düşünülüyordu. Bütçe vaziyeti dolayısile şimdilik kalmıştır. Burdurda yalnız bir vali konağı yapılacaktır.

— Nafiamızın bu seneki bütçesi ne kadardır?

— Vilâyet bütçesi yapılırken en fazla masraf maarife ve nafiaya hasredilir. Birinci derecede, ilk tahsili temin için, en uzak köylerde bile maarif işlerine önem verilir. İkinci derecede vilâyetin imarı için nafiaya ehemmiyet verilir.

Memleketin mühim ihtiyaçlarile yakından alâkadar olan sayın valimiz ve arkadaşlar Nafiaya lüzumu kadar tahsisatı temin etmekte ve ellerinden gelen maddî ve manevî yardımı esirgememektedir..

— Nafianın elinde mevcut teknik âletlerle bunlara ilâve edileceklerin listesi?

—Tabiatile Nafia, teknik âletleri olmadan yürümez. Bunun için yeni çıkan her aletin nafiada bulunması lâzımdır. Elimizde "Zaviye okuma âleti,, "Seviye ölçme âleti,, tersim için malzeme ve bir de "Hesap makinası,, vardır.

Zaviye okuma âleti bir yerin pilânı veya bir yol yapılırken muhtelif iki istikametten gelen iki hattın meydana getirdikleri zaviyeyi okur. Bizde o yerin veya yolun pilânını yaparken ölçülen zaviye kadar bir açıklığı, kâğıt üzerine tersim âletleri yardımile çizeriz.,,

Değerli nafia başmühendisimiz cümhuriyet alanının krokisini çizdi. Tabii bundan yalnız ben istifade ettim. Mecmuamızın ayrıca bir fotoğraf muhabiri olmadığı için fotoğrafisini alıp dergimize dercedemiyeceğimi düşünerek üzüldüm. Sözü yine muhatabıma bırakıyorum.

— Seviye ölçme âleti, herhangi bir yüksekliğin, yanındaki diğer yükseklikten ne kadar çukurda olduğunu veya yüksekte bulunduğunu ölçmeğe yarar. Tersim âletlerinin vazifesi bundan sonra başlar. Bu guruba dahil âletler pergel takımı, gönye, cetveli. T. Cetveli gibi daha bazı âletlerdir. Hesap makinası eskiden "âmali erbaa dediğimiz, şimdi dört hesap işi,, diye kabul ettiğimiz vazifeyi yapar.

Faydası: Hem hesap yapanı yormaz ve hem de doğru hesap yapar. Yanlışlığa meydan vermez. Hç düşündünüz mü? En basit bir kulübenin kaç kuruşa maledileceğini hesap edebilmek için en az (1000= bin) den fazla "çarpma = zarp,, gerektir. Bunu bildiğimiz şekilde herhangi birimiz elle kâğıt üzerine yapacak olursa boşuna sarfedilecek zaman ve dimağî yorgunluk çok fazla olacaktır. İşte küçücük bir hesap makinası, kendinden umulmıyacak bir gayretle çok büyük işler görür.

— Bu mesleğe intisap ettiğinizdenberi nafia ile alâkadar bir hatıranız var mıdır? ve, anlatır mısınız

— Nafiacılığın bir zevki de bu hatıralardır. Çadır, baraka hayatı insanda dilinin anlatamıyacağı çok güzel hatıralar brakır. Meselâ

Nezaretim altnda bir köprü yapılıyor. Ben, her gün her saat bu köprünün inşaatı ile uğraşıyorum. Köprü meydana geldikten sonra üzerinden ilk otomobil geçişinin bende bıraktığı tesiri, yalnız nafia ile uğraşanlar müstesna, köprüden

Devamı 24 üncü sayfada

Burdur intibalarından :

Penbeye Mektuplar

İ. Zeki ÖCAL

- Her bekleyişin bir arzu değil, geleni kabule bir hazırlanış olsun - Andre Gide -

Uzak iklimlerin hasretini taşıyan insanlar vardır. Kalplerinde o iklimin tatlılığını, ruhlarında belirsiz meltemlerin o yerden getirdiği haberleri taşırlar. Her an masal lezzetiyle dinledikleri hülya ahenklerni gözlerine aksettirerek uzaklara bakarlar. O bakışlarda nostalji'nin derinliği belirir ve dudaklar acı bir titreme ile büzülürler. Geniş ve engin hayal dünyasının ufkuna doğan hasret; gönüllerinde sızı, hislerinde ürpermeler uyandırır. Ve sıkıntılı anların bulutları gözlere damlalarını dökmeğe yeltenirler.

Sıkıntılı geçen anları şuurumun aydınlığında tekrar seyrediyordum: Ayrılık Tirenin yeşil bağlar arasından sıyrılışı... Son bakışlarınla kalbinin titremeleri ve salladığın küçük mendil... O mendil ki yılların hasretini sarsıntılarında düğümledi...

Zaman geçtikçe senden biraz daha uzaklaşıyordum. Tirenin sarsıntılı gürültüsü uğultularla karışarak bir senfoni husule getiriyordu. Kulaklarım uğulduyor, gözlerim kesif sis tabakalarile örtülüyordu.. Her manzara, her istasyon ayrılık sızısını kurcalıyor ve onun daha gizli kalan taraflarını açmıya çalışıyordu. Ürpermelerin hakim olduğu vücudüm sıtma nöbetlerine tutulmuş gibi titriyordu. Acı tebessümlerimin çözülmiyen düğümleri acaba daha nelere şahitti. Katarın kayalar arasında meydana getirdiği uzun ıslıklar ruhuma nakşoluyor, hazin gülüşlerim daha ciddileşiyordu... Uzun geçen zaman... Ve en son durak...

Pembe, şahlanan ayrılık hislerinin gönlünde tesiri silinmez izler bıraktığını tahmin ediyorum. Gölün daralıp genişliyen dalgalarına müteessir bakışlarını sapladığın zaman son kampana çılgın bir ok gibi kalbime saplanmıştı. Bakamıyor, bakamıyordum. Göle ve gül bahçelerine bakmakla bu anı gidermek istiyordum. Gözlerinin saf ve berrak yeşilliğine süzülüp gelen bir damla yaş yıllarca sürülen bir sevginin sırlarını açmış, kördüğümlerini çözmüş oldu. O damlada ayrılık denen mefhumun bir sevgi atmosferine kirli, siyah bulutlarını nasıl yaydığını gördüm. Nihayet hareket düdüğü ve yüzünü ayrılık hislerinin ördüğü derin mimiklerin kaplaması...

Aradan aylar geçti.. O gün, hayalimin aynalarına aksettiği gibi duruyor. Zaman zaman köyümü o aynanın berraklığında seyrediyor ve hasret şiirlerini ona bakarak söylüyorum..

Pembe!.. O pınarbaşı demlerinin doyulmaz saadetlerini hatırlıyorum. Kayapınarın neşeli akışlarile coşar, dere kenarına oturup suların taşlarla dertleşmesini dinlerdik. Bu anlarda sükûn sevginin lisanı olur ruhlarımıza duyuşlarımızı anlatırdı.

Bağlara giden yollar... Gül bahçelerine açılan çiydemli patikalar... Hep, ufkumuza ulaşan teselli membalarıdır.

Seni ve senin sevgi tomurcuklarını fecirlerin pak yüzünden süzülüp gelen saf çiğ taneleri kapladığı mevsimler... Sabah güllerinin açılan dudaklarına hayatın şi-

Burdur halk bilgisi tetkiklerinden

Baş tarafı 19 uncu sayfada

Karşı tarafı şaşırtmak için sakladığı peşkirlerin bir kaçında avucundaki yüzüğü bırakıyormuş gibi parmaklarında hareketler yapar.

Yüzüğü saklıyan işini bitirdikten sonra yerine gider, oturur. Diğer taraf yüzüğü saklıyanın bütün hareketlerine dikkat etmişler ve yüzüğü hangi peşkire koyduğunu sezmeğe çalışmışlardır. Yüzük saklandıktan sonra arayan tarafın erbaşısı eline küçük ve ince bir değnek alır. Bu değnek peşkirleri kaldırmak için kullanılır. Erbaşı, kendi tarafının alt kısmında oturandan erbaşı yamağına kadar arkadaşlarına birer, birer sorarak yüzüğün hangi peşkirde çıkabileceği münakaşa edilir ve erbaşı şöyle sorar:

— Senin işkilin (6) hangisi?

— Benim işkilim şu peşkirdir. Emme şunda da biraz umudum var, der. Erbaşı, bütün arkadaşlarının fikrini aldıktan sonra ekseriyet hangi peşkirde ise o peşkiri, (Destegül) diyerek elindeki değnekle kaldırır. Bu peşkirde yüzük çıkarsa yüzüğü saklayan oyunu gaybetmiştir. Yüzüğü bulan taraftan saklanmağa başlanır. Şayet kaldırılan peşkirde çıkmazsa o vakit saklayan taraf bir sayı kazanmıştır. Artık boş aranmaya başlanır. Boş olduğunu kararlaştırdıkları peşkirler birer, birer kaldırılır.

Boş aranırken yüzük, bunların birisinde çıkarsa yüzük çıkan peşkirle beraber geri kalanlar sayıya dahil olur. Saklayan oyuna devam eder. Boş olarak kararlaştırdıkları peşkirlerden üçü kalıncaya kadar yüzük çıkmazsa sona kalan üç peşkir üzerinde şiddetli münakaşalar olur. Bu üç peşkir birer, birer kaldırılmayarak erbaşının elindeki değnek en ziyade şüphe edilenlerden ikisi üzerine bırakılır. Değneğin altında kalan peşkirlerde yüzük çıkarsa yüzüğü saklayan oyunu kaybetmiş olur. Yüzük, değnekten hariçte kalanda çıkarsa saklayan taraf iki sayı daha kazanmış olur ve tekrar ayni şahıs oyuna devam eder.

Bir oyunda en çok on bir sayı kazanılır. Bu da, (Destegül) olarak kaldırılan birinci peşkirden sonra boş aranmağa başlandığında deste gülü müteakip kaldırılan peşkirde yüzük çıkarsa (Part) (7) tabiri ile olur. Ve, yüzüğü saklayan taraf destegül sayısı ile birlikte on bir sayı kazanmış olur.

Oyunun sonlarına doğru karşı tarafa fazla sayı kazandırmamak için destegül verilmiyerek doğrudan doğruya boş aranmağa başlanır ve bu suretle az sayı verilmiye çalışılır.

Kararlaştırılan sayıyı tamamlıyan taraf oyunu kazanmış, diğer taraf ta yenilmiştir.

---

irini söyliyen ilk ışıklar... Onlar yegâne sevgimizdi...

Pembeden, şimdiye kadar ne bir ressamın tablolarında, ne bir müzisyenin eserlerinde, ne bir şairin şiirlerinde yaratamadıkları o seher âlemlerinin akisleri hâlâ kulaklarmda, çınlıyor. Ve bakışlarıma çiziliyor, duyuşuma berraklığı doluyor...

Bahar... Şuh arzularla o cenub sabahlarına açılan fecirler. Ben onların yarattığı bir tomurcuk ve yaz bahçelerinde açılan bir çiçeğim... Bir çiçek ki renkleri Pembenin tonlarından ruhu gül bahçelerinden, doğuşu gül dalgalarından...

"Burdur„ iki yaşına girerken

Hasan BARLAS

Geçen sayıdan devam:

Bu dıştan ve içten birtakım güçlükleri yenen Burdur gençliği için, belki bir başarı sayılabilir. Zira matbaasızlık ve içi dolduran projektör edilmesi lâzım geldiği hususundaki ilk tereddütler önümüze bir dağ gibi yıkılıyordu. İstanbulda TAN gibi modern bir matbaayı elde eden, tashih işleri için oradaki genç iştiyak ve feragatlere kavuşan "Burdur„ iyi bir görünüş ve kılığile kucaklanmış demektir.

"Burdur„ u asıl üzen, ruhunu, memleket tarihine, muhit coğrafyasına, mahallî renk, koku ve ışıkları çevirememesi idi.

Yeni elemanlar ve teşebbüsler elinde bu ruhi olgunlaşma da meyva verecektir.

İman, iman! Sen Türksün, Türk de sen...

Burada, Genel sekreterliğe, bizi çiçeklendiren alâka ve takdirlerinden dolayı, en içli teşekkürlerimizi sunarız.

"Burdur„ u bağrına basan, büyütmeğe çalışan bütün memleket büyüklerine gençliğe karşı minnetlerimiz sonsuzdur.

Ey iki yaşına basan "Burdur„ umuz, ebediyet sana baş olsun...

Burdur Nafıa Baş Müfettişi

Baştarafı 20 inci sayfada

geçen hiçbir şahıs benim kadar hissedemez. Ve, ondan benim kadar zevk alamaz.

Sinopta Fevzi Paşa köprüsünün inşaatına nezaret ettim. Otomobilleri manda ile çekmek suretile geçilen bu ırmakta cümhuriyetin yaratıcı elinin meydana getridiği köprünün bittiği gün her halde en fazla zevki ben duymuşumdur. İşte size en güzel hatıralarım...

Ben, Nafia baş mühendisimiz Beşir Tanyeri'nden mülâkat rica etmeden evvel zaten yorgundu. Mecmua için bir de ben yordum. Sayın muhatabıma (Burdur) namına teşekkür ettim. Ve kendilerini bu çifte yorgunlukla başbaşa bırakarak ayrıldım.

DÜZELTME

(Geçen nüshamızda Burdur şiirinin yedinci ve sekizinci beyitleri arasına konması unutulan beyit) :

Cehennem yırtılınca akşam (Söğüt dağ) ında
Göl kan olur gözüne gök feryat kulağında..

Neşriyat müdürü
Hasan BARLAS

İmtiyaz sahibi
Burdur Halkevi

Tibbi, ve Sıhhî eserler

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
47	Sıhhî müsahabe	Türk	1	Dr. R. Galip	163	İstanbul Devlet Mat.	1928
55	Millî savaş ve sosyal yardımda kadına düşen vazifeler	„	1	Dr. A. Asım Onur	21	İstanbul	1935
59	Yüzme ve atlama kılavuzu	„	1	İdman cemiyti	267	İstanbul Nümune Mat.	1935
62	Püeri kültür	„	1	Dr. İhsan Hilmi	423	İstanbul Devlet Mat	1931
63	Atletizm	„	1	Vildan Âşir	217	İstanbul Devlet Mat	1931
82	Tıpta tecrübe	„	1	Galip Ata	360	İstanbul Devlet Mat.	1934
140	B. Terbiyesi oyun, jimnastik, spor	„	1	Selim Sırrı	430	İstanbul Dvlet Mat	1932
142	Yeni hıfzıssıhha	„	1	Dr. Bahaettin Faik	215	İstanbul Devlet Mat.	1932
			1	M. İsmail Engin	12	İzmir Yıldız Mat.	1935
163	Boks	„	1	M. Atak	81		1935
174	Pinpon dersi	„	1	Raymat Verger	23	İstanbul Nümune Mat.	1935
175	Hocasız alafranga güreş rehberi	„	1	Konk	31	İstanbul Vakıt Mat.	1934
176	Zührevî hastalık müptelâlarına nasihatler	„	1	Sıhhat Vekâleti	4	Ankara Yeni Mat.	1931
177	Trahom hastalığı	„	1	Sıhhat vekâleti	8	İstanbul	1933
178	Kızıl hastalığı ve korunma çaresi	„	1	Sıhhat vekâleti	6	Ankara	1934
179	Sıhhî müze rehberi	„	1	Sıhhat vekâleti	31	Ankara Yeni Mat.	1928
180	Kuşpalazı hastalığı nedir	„	1	Sıhhat vekâleti	4	Ankara Hayati Mat.	1930
191	Diş bakımı	„	1	Gazi Antep Halkevi	36	Gazi Antep H. F.	1935
192	Harp gazları	„	1	Dr. Mazlûm	489	İstanbul	1934
208	Sıhhî müze rehberi	„	1	Dr. Hikmet Hamdi	37	Ankara Yeni Mat.	1928
232	Çocuk hastalıkları	„	1	Dr. C. Zeki Önal	304	İstanbul Kader Mat.	
234	Zehirli gaz ve korunma	„	2	Şefik Özgüler	76	İstanbul Resimliay Mat.	1935
242	Hayvanlarda ahlâk hastalığı	„	1	O. Özkut	16	Bilecik H. E. Mat.	1935
250	Yarış tetkikleri denizcilik	„	1	T. S. Kurumu	277	İstanbul Nümune Mat.	
252	Hava tehlikeleri ve korunma çareleri	„	1	Ş. Hâzım Gökmen	301	Ankara Ulus Mat.	
257	Kara sinek	„	1	Dr. Nazif Şebkin	15	Kütahya Mat.	1935
318	Kayak (kara sporu)	„	1	Fuat Pura	56	İstanbul Aydınlık Mat.	1936
332	Sağlık öğütleri	„	1	Bursa Halkevi	33	Bursa Yılbaşı Mat.	1935
343	Zehirli gazlar	„	1	Dr. Özkaya	89	Giresun Akgün Mat.	1936
364	Türk çocuğu yaşamalıdır	„	1	B. Ömer Akalan	135	İstanbul A. İhsan Mat.	1936
407	Saadet yolu	„	1	Dr. Viktor Paneket	300	İstanbul A. İhsan Mat.	1931
425	Annelere nasihat	„	7	Sıhhat vekâleti	16	İstanbul Hilâl Mat.	1935

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
432	Çok yaşamanın sırrı sıhhî öğütler	Türk „	1	Dr. Şükrü	160	İstanbul	1933
443	Bayanlar için günlük jimnastik	„	1	F. P.	25	İstanbul Aydınlık Mat.	1936
474	Bilinmiyen insan	„	1	Nasuhi Baydar	434	Ankara Ulus Mat.	1937
500	Verem	„	1	Dr. Kadir	95	Balıkesir İl Mat.	1937
532	Genç kalınız	„	1	Dr. Viktor	168	İstanbul Orhaniye Mat.	1931
533	Çocuk hayata nasıl hazırlanmalı	„	1	Dr. Viktor	210	İstanbul Sinan Mat.	1931
537	Hayatın son baharı	„	1	Dr. Viktor	208	İstanbul Mat.	1933
573	Hava kimya taarruzuna karşı korunma	„	1	Hüsamettin Tuğaç	34	İstanbul Cümhuriyet Mat.	1937
587	Gülle jimnastiği ve oyunları	„	1	Fuat Pura	45	İstanbul Aydınlık Mat.	1936
588	El topu oyunu	„	1	Fuat Pura	63	İstanbul Aydınlık Mat.	1937
589	Genel sağlık öğütler	„	1	Dr. A. Nihat Hekim	40	İzmir Suhulet Mat.	1937
592	Spor sahaları ve stadyumlar	„	1	Dr. Garl Dien	120	İstanbul Devlet Mat.	1926
615	Harp gazları	„	1	Celâl Evin	40	İstanbul Bozkurt Mat.	1937
648	Hilâli ahzar	„	1	Hilâl Ahzar C.	48	İstanbul Âmedî Mat.	1940
649	Hayat ve ölüm	„	1	Kâzım Nâmi	51	İstanbul İktisat Mat.	1928
650	Hava tehlikeleri	„	1	T. H. K.	32	İst. Hâk. Milliye Mat.	1932
719	Tababet terbiye grubu	„	1	İzmir C. H. P.	20	İzmir Cümhuriyet Mat.	1938
720	Bit	„	2	Sıhhat V.	41	„ Ankara Mat.	1938
721	Çocuk ishali	„	4	Sıhhat V.	6	„ „ „	„
722	Annelere öğüt	„	4	Sıhhat V.	51	„ „ „	„
723	Bir Avrupalı gözü ile Amerikada spor	„	1	Kerim A. Bükey	183	„ „ „	„
750	Teknik avcılık	„	1	Cemil Avcı	352	„ „ „	1937
823	Mikropların hayatı	„	1	Dr. Ziya Ökten	15	Ankara R. Basımevi	1938
824	Modern diş tababetinin içtimaî bakımdan faydaları	„	1	Feyzullah Doğuner	16	„ „ „	1938
825	İlim sağlık kültürü	„	1	Dr. Zeki Ragıp	46	„ „	„
857	Beden terbiyesi H. Ş. Kayanın söylevi	„	1	C. H. P.	16	„ „	„
875	Hekimlere bakteriyolojik rehberi	„	1	Niyazi Erzin	266	„ „	„
889	Beden terbiyesi spor	„	1	B. T. Dr.	48	Ankara Alâettin Mat.	1939
890	Verem	„	1	Sıhhat V.	13	Ankara Ceza evi Mat.	1938
896	Uludağ Kayak mektebi	„	1	Herbet	47	„ „	„
897	Çocuk bakımı	„	1	Sıhhat V.	71	Ankara Ceza evi Mat.	1938
913	Elektrik tehlikeleri	„	1	Nafia V.	14		1939
936	Demir yolları kazalarından korunma	„	50	Nafia V.	21	İstanbul Mat.	1938

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
948	Şap hastalığı	Türk	1	Aydın H. E.	7	Aydın Mat.	1939
951	Teşkilâtlı pasif müdafaa	„	1	Dahiliye V.	308	İstanbul Cümhuriyet Mat.	1938
962	Köyümüzün doktoru	„	1	Rüku	154	İstanbul Mat.	1938
967	Köy veterineri	„	1	İzmir halkevi	78	İzmir Mat.	1939
1047	Hava taarruzlarına karşı pasif K. talimatı	„	1	H. K.	62	Ankara Devlet Mat.	1939
1048	Pasif korunma	„	2	Bayındırlık	65	Ankara	1993
1067	Spor hekimi muayenesi No. 67.	„	1	S. V.	172	İstanbul Alâettin Mat.	1939
1068	Spor hekimi hıfzıssıhhası muayenesi No. 66	„	1	S. V.	248	Ankara	1939
1091	Muhtasar Frengi	„	1	Dr. Hâzım Pekin	175	İstanbul	1939
1107	Türk kadınının tatlı kitabı	„	1	T. Şeker fab.	111	Ankara	1939
1116	Hava kimya taarruzuna karşı korunma.	„	2	Da. V.	34	İstanbul	1937
1117	Harp cerrahisi	„	1	Dr. Veysi	146	„	1933
1118	Halk için H. korunması	„	1		35	„	1934
1119	Harp gazları	„	2	Dr. Moynier	118	„	1936
1120	Zehirli gazlar ve korunma	„	2		62	„	1935
1121	Halk için hava Ko. talimatı	„	1	Erkan	38	Ankara	1934
1122	Muharebe gazları	„	1	Mülâzım Şevket	78	İstanbul	1933
1133	Harbin istifaî tesirleri	„	1	M. Ş.	33	„	1931
1134	Memleketin harbe hazırlanması	„	1		66	„	1932
1145	Türk spor k. nizamnamesi	„	1	T. S. K.	24	Ankara	1936
1146	19 mayis gençlik bayramı talimatı	„	1	T. S. K.	24	„	1937
1168	Sıhhat, terbiye ve giyim	„	1	Dr. Zeki Zeren	230	„	1939

Ziraat, Ticaret ve iktisadiyat

51	Ziraat dersleri	Türk	1	A. Tevfik	625	İstanbul Devlet Mat.	1927
58	Âli iktisat meclisi raporları	„	10	Âli iktisat M.	113	İst. Hakimiyeti Miliye M.	1929
61	Bağcılık h. faydalı bilgiler	„	1	Hilmi Yüksel M.	31	Bilecik H. E. Mat.	1935
84	Türk iktisadiyat tarihi h. tetkikler	„	1	M. Ziya	310	İstanbul Devlet Mat.	1931

No.	Kitabın adı	Dil çeşidi	Kaç cilt olduğu	Müellifi	Sahi.	Nerede Basıldığı	Tarihi
161	Meyvacılık konferansları	Türk	1	Ragıp Ziya	92	Adana Türk Sözü Mat.	1933
164	Millî gelir	„	1	Ekonomi Bakanlığı	36	İstanbul Devlet Mat.	1935
165	Sanayi ticaret hakkında raporlar	„	1	Ekonomi Bakanlığı	219	İstanbul Devlet Mat.	1935
166	Ekonomik Bakanlığının yaptığı işler hakkında raporlar	„	1	Ekonomi Bakanlığı	111	İstanbul Devlet Mat.	1935
167	Kooperatifçilik kollektifcilik ve devletcilik üzerine 9 yazı	„	1	D. C. Savran	175	Ankara Ulus Mat.	1935
168	Turizm raporları	„	1	Türkofis neşriyatı	72		1935
188	Balıkesirde bağcılık	„	1	Halil İbrahim	24	Balıkesir İl Mat.	1935
210	Çiftlik baytarı	„	1	Ziraat V.	163	Ankara İl Mat.	1926
241	Meyvecilik iş kılavuzu	„	1	M. Ali Uluçam	45	Bilecik H. E. Mat.	1935
263	Pamuk ipliği ve dokuma teknolojisi	„	1	Hikmet Gür	378	İstanbul Mat.	1935
274	Âli iktisat meclisi raporları	„	3	İktisat V.	37	İstanbul H. E. Mat.	1935
275	Asrî tavukçuluk	„	2	Salih Zeki	136	İstanbul Hüsnü Tabiat M.	1935
296	İstanbul ticaret ve sanayi O. mecmuası	„	22		45	İstanbul Mat.	1931
327	Kooperatifler	„	1	Y. İktisat mektebi	400	İstanbul Bozkurt Mat.	1936
328	Pamuk yetiştirme kılavuzu	„	1	Zühtü Okutman	32	Bilecik H. E. Mat.	1936
352	İş bankasının on yılı	„	3	İş bankası	93	İstanbul Devlet Mat.	1934
408	Az yerden çok mahsul elde etmenin yolu	„	1	Kâzım Bulutay	48	Trabzon H. E. Mat.	1936
409	6 ıncı İzmir fuarında Trakya	„	1	Kâzım Bulutay	45	Trabzon Şark Mat.	1936
472	Portakal kahramanı Balçovalı M. Ali Canca	„	1	İzmir Halkevi	16	İzmir H. E. Mat.	1937
473	Kayısı kahramanı Çiğlili İsmail Altıntaş	„	1	İzmir Halkevi	16	İzmir H. E. Mat.	1937
506	Kömür havzasında	„	1	T. İş Bankası	32	İstanbul Mat.	
507	Kömür	„	2	Devlet Mat.	34	İstanbul Devlet Mat.	1937
508	Beynelmilel kömür yakan vesait sergisi	„	1	Ankara	141	İstanbul Cümhuriyet Mat.	1937
521	Tasarruf	„	1	Sait Emin Özbek	172	Ankara Ulus Mat.	1937
522	Rayfayzen kooperatifleri	„	1	Tevfik	101	Ankara Ulus Mat.	1936
523	Hayvanlar istatistiği	„	1	Başbakanlık	176	Ankara N. İhsan Mat.	1936
531	Modern iktisadiyat Avrupa tarihi	„	1	Sadri Ertem	345	İstanbul A, Sabit Mat.	1934

9-10-948
Defterdarlık Muhasebe

Halkevleri Dergileri

Halkevi	Derginin adı	Halkevi	Derginin adı
Adana	Görüşler	Giresun	Aksu
Afyon	Taşpınar	İsparta	Ün
Amasya	Yeşilırmak	İzmir	Fikirler
Antalya	Türkakdeniz	Kayseri	Erciyaş
Artvin	Çoruh	Konya	Konya
Bafra	Altınyaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Burdur	Burdur	Milâs	Yeni Milâs
Bursa	Uludağ	Muğla	Muğla
Çorum	Çorumlu	Niğde	Akpınar
Denizli	İnanç	Niksar	Ülker
Diyarıbakır	Karacadağ	Trabzon	İnan
Elâzığ	Altan	Samsun	19 Mayis
Eminönü	Yeni Türk	Sinop	Diranaz
Eminönü	H. B. Halkevleri	Sivas	IV Eylül
Erzurum	Atayolu	Urfa	Ocak
Eskişehir	Halkevi	Yozgat	Bozok
G. Antep	Başpınar	Zonguldak	Karaelmas

Seneliği: 100 Kuruştur.

Tanesi: 10 Kuruştur.

TEŞEKKÜR

Burdur İl Halk Kütüphanesi arşivimizde bulunan ve ilki 1939 yılında Burdur Halkevi tarafından yayınlanmaya başlanılan Burdur Halkevi Dergisi'ni, Burdur ile ilgili bilimsel araştırma yapan kişilere kaynak olması amacıyla PDF ve DjVu formatlarında dijital ortama aktarıp yayınlamaya karar verdik (1-26. Sayılar). Böyle bir çalışmayı yapmamızdaki amaç Burdur Halkevi Dergisi'nin kütüphanemizde tek nüsha olması nedeniyle yıpranmasını engellemek ve araştırmacıların ilgili kaynağa ulaşımını kolaylaştırmaktır.

Burdur Halkevi Dergisinden Cumhuriyetin ilk yıllarına ait Burdur ile ilgili folklor, tarih, yaşam, sağlık, coğrafya, edebiyat ve ekonomi gibi konularda önemli bilgilere ulaşılmaktadır. Burdur yöre kültürüne ilişkin önemli veriler içeren bu derginin dijital ortama aktarılmasında öncülük eden Tarihçi Sayın *Osman KOÇIBAY*'a ve dijital ortama aktarma çalışmalarını yürütüp çok değerli katkılarda bulunan Tarihçi Sayın *Fatih DEMİR*'e, Sayın *Mehmet KILIÇ*'a, Sayın *Salih SAYDAM*'a ve Sayın Şü*krü KORKMAZ*'a teşekkür eder, bu çalışmanın Burdur'a, Burdurlulara, Burdur sevdalılarına ve Burdur ile ilgili çalışma yapan değerli araştırmacılara faydalı olmasını temenni ederim.

Eylül 2014

Birol YILMAZ
Burdur İl Halk Kütüphanesi Müdürü